

Uj Kelet
 No. 21
 10. Telefontelefonos
 Havonta 600
 Évre 6000
 Földre: 1
 Félre: 1
 detések
KELET
 Diszter 2., I. em.
 Dr. Rámáseter Róbert
 BUDAPEST
 dóság eg... pontok napilapja.
 Cikkeit utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
 Bérmentes leveleket nem fogadunk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszakiadását nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő Jambor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hásznai Ernő, Strada Matei Mila 2.
 Csütörtök, 1935. március 14.
 5695. EV. XVIII. ÉVF.
 W'ADAR 9 60. SZÁM.

A nemzeti parasztpárt kettészakadásának drámai részletei

Tizenegy volt miniszter követi Vaidát egy új párt megalakításában

Popovici Mihály — az erdélyi nemzeti parasztpárti szervezetek elnöke? Bucurestiben lapot indítanak a vaidisták

Bucuresti, március 13. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpártban drámai gyorsasággal peregnek az események, megpecsételve a szakadást, amely programban, fel-fogásban és főleg az egymást keresztező személyi ambíciók között már évek óta fennállott a párt egyes frakciói között. Vaida Sándor és pártívei a valóságban már nem tagjai többé a nemzeti parasztpártnak, amely a mai nappal a liberálisok és az avereszkánusok sorsára jutott. A szakadás kifélé a program és világnézetbeli elkülönülés következményeként jelent kezük, holott a valóságban nem egyéb, mint Maniu és Vaida közötti harc egyik minden bizonnyal nem végső etapja. Alig hat héttel ezelőtt még minden jel arra mutatott, hogy a vajdista frakció jut tulsúlyba a pártban. A vezetőség az erdélyi konfliktusok ügyében minden vonalon Vaida híveinek adott igazat. A politikai helyzet is a nemzeti parasztpárt közeli uralomra jövővelé igérté és Vaida a program megszakítását alkalmával patektikus beszédet mondott arról, hogy a párt életében elérkezett a „Mihalache pillanat”, azaz Mihalache miniszterelnökségének ideje.

A hullámok azonban, amelyeket Vaida numerus valahicus javaslata felkavart, váratlanul egészen más fordulatot adtak az események alakulásának. A nagy többségükben őszintén demokrata regáti tzaranták frontot alkottak a numerus valahicussal szemben és a maniuista frakció ügyes taktikával ehhez a fronthoz csatlakozott. Vaida Sándor — harcias temperamentum és dacos természet — felvette a harcot és nyilvános gyűléseken a pártfegyelm szemponjtjain könnyedén átlépvé, hirdette meg új hitvallását. A központi pártvezetőség kezdetben nem reagált ezekre a megnyilatkozásokra, dr. Lupu éles ki-rohanása azonban tarthatatlanná tette a Mihalache-féle tzarantista program és a Vaida-féle numerus valahicus közös háztartását. Vaida timisoarai előadásában már keményen visszavágott dr. Lupunak. A központi vezetőségben keletkezett új atmoszféra eredményeképpen elhatározták Tilea fegyelmi bíróság elé való állítását, majd hivatalos pártkommünikében dezavualták Vaida akcióját.

Ez a kommuniké indította el formailag a lavinát, amely a szakadáshoz vezetett. Válaszképpen a vaidisták kezében lévő erdélyi szervezetek nem voltak hajlandók a dr. Lupuval kötött fuzió egyéves fennállását megünnepleni, nyíltan megtagadva az engedelmességet a központtal szemben. Következett a Mihalache és Vaida közötti levélváltás és végül a Patria körüli kavardás, amelyeknek elkerülhetetlen folytatása, hogy a nemzeti parasztpárt és Vaida Sándor utjai elváljanak. A központi pártvezetőség megfosztotta az erdélyi pártvezetést elnökségétől Vaida Sándort. Vaida ezt a határozatot alapszabályellenesnek minősítette, nem hajlandó magát annak alávetni és továbbra is zsírálja az ügyeket. Március 23-án Mihalache egybehívta az erdélyi pártvezetők kongresszusát, a vaidisták kifejezett akaratára ellenére. A nemzeti parasztpárt óvakodik attól, hogy Vaidával szemben kizárási határozatot hozzon. Nem teheti ezt meg a négyszeres volt miniszterelnökkel és nemzeti hőssel szemben anélkül, hogy ne adna erőteljes fegyvert Vaida

Sándor kezébe, aki arra hivatkozhatna a tömegek előtt, hogy nacionalista meggyőződés miatt kellett ebben a bánásmódban részesülnie. Vaida Sándor viszont önként nem hajlandó lemondani arról a politikai tőkéről, amelyet a nemzeti parasztpárt neve képvisel.

Tizenegy volt miniszter szolidáris Vaidával

Ilyen körülmények között valószínűnek látszik a Curentul értesülése, hogy Gheorghe Bratianu példáját követve Vaida magát és csoportját továbbra is nemzeti parasztpártnak fogja titulálni. A két párt párhuzamos létezése és egymás elleni harc természetesen károsan fogja a belpolitikai élet alakulását befolyásolni. Vaida Sándor akcióját eléggé tekintélyes személyiségek támogatják. Mihályt a pártvezetőség határozata, amelyben Vaidát elnöki tisztségétől megfosztják, nyilvánosságra került, Constantin Angelescu volt bankormányszó, Vaida legbizalmasabb barátja lakásán értekezletet tartottak a volt miniszterelnök barátai, amelynek eredménye-

képpen a következő levelet intézték Mihalachehoz:

„Alólított volt miniszterek, tekintettel azon vezetőségi határozatra, amelyben Vaidának a román nép természetes jogaiba való visszahelyezésére irányuló akcióját dezavualják, tekintettel továbbá arra, hogy szabályellenesen megfosztották Vaidát erdélyi elnöki tisztségétől, tudomására hozzuk, hogy tiltakozunk ezen határozatok ellen és szolidaritást vállalunk Vaida Sándorral. Tisztelettel Aurel Vlad, Voicu Nitescu, Emil Hatiegan, D.R. Icanitescu, C. Angelescu, I. Gr. Perieteanu, Eduard Mirto, Sever Dan, Mihail Serban, V. V. Tilea és Iuliu Moldovan volt miniszterek.”

A vaidisták szerint Mihalache adta meg a jelt a pártszakadásra

A clujai vaidista Patria mai számában élesen támadja Mihalachet, aki „harakirit” követett el magán és feláldozta pártjának egységét. A Patria le kívánja szögezni, hogy Mihalache adta meg a jelt a nemzeti parasztpárt szétszakadására. Ugyan-

csak a Patria mai száma közli a nemzeti parasztpárt nasaudi, timis-torontali és tár-gumuresi szervezeteinek, illetőleg vaidista frakcióinak határozatát, amelyekben Vaida Sándorral szolidarisnak jelentik ki magukat.

Bucuresti, március 13. Politikai körök feszült figyelemmel kísérik a nemzeti parasztpárt belső eseményeit. A Curentul értesülése szerint Vaida helyét az erdélyi pártvezetők élén Popovici Mihály fogja elfoglalni. Az Universul úgy véli, hogy az alkotmányos kérdésben rövidesen ismét kiújulnak az ellentétek Maniu és Mihalache között, úgy, hogy a párt esetleg három részre fog szakadni.

Popovici lesz az erdélyi szervezet elnöke

Bucuresti, március 13. A nemzeti parasztpárt belső helyzetével kapcsolatosan az Adeverul úgy tudja, hogy Vaida rövidesen kilép a nemzeti parasztpártból és más név alatt alakít új pártot. A regátban, Beszarábiában és Dobrudzsában nem fog ebből kifolyólag a párt érzékenyebb veszteséget szenvedni. Erdélyben Vaidának kétségtelenül jelentős tábora van, miért is ebben az országrészben szükséges lesz az összes tagozatok radikális átszervezése. Timisoaran Bocu Sever lett a párt új elnöke, Sibiuiban minden valószínűség szerint Stoicuta. Egyelőre még bizonytalan, hogy Popovici Mihály elvállalja-e az erdélyi szervezet elnökségét. Vaida hívei a fővárosban lapot fognak kiadni Nae Ionescu a Cuvantul volt főszerkesztőjének vezetésével.

Manolescu-Strunga sokatmondó nyilatkozata a román elem favorizálásáról

Bucuresti, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Manolescu Strunga ipari és kereskedelmi miniszter tegnap este a sajtó képviselői előtt ismertette a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazásának irányelveit. Ebből a nyilatkozatból világosan kiderül, hogy a törvény végrehajtásának örve alatt a liberális kormány valóságban a numerus valahicust akarja a kereskedelmi és iparvállalatokban bevezetni. Mint ismeretes, ez a törvény előírja, hogy a romániai kereskedelmi és iparvállalatok személyzetét 80 százalékban, igazgatóságát pedig 50 százalékban románokból kell rekrutálni. A törvény vitája során Iamandi miniszter a kormány nevében kijelentette, hogy a „román” kifejezés a szónak nem etnikai, hanem alkotmányjogi megfogalmazásában értendő. Román alatt a kormány — az alkotmánnyal egybehangzóan — a román állam polgárait érti, fajra és felekezetre való tekintet nélkül.

Sem a törvény, sem annak végrehajtási utasítása nem tartalmaznak olyan diszpozíciókat, amelyek ettől az alkotmány értelmében egyedül lehetséges felfogástól eltértek volna. Ezzel szemben a táblázaton, melyet a törvény alkalmazásával kapcsolatosan kitöltés végett az összes kereskedelmi és iparvállalatoknak megküldöttek, már az alkalmazottak etnikai eredetének és nem állampolgárságának feltüntetését kérte a kormány. Manolescu Strunga nyilatkozata pedig nem hagy kétséget fennforogni a kormány további intencióival szemben. Az

iparügyi miniszter többek között a következőket mondotta:

— Az iparügyi minisztérium mellett meg kezdte működését a nemzeti munka védelméről szóló törvényalkalmazó-bizottság. Kötelességemnek tartom felhívni az összes vállalatokat arra, hogy értsék meg ennek a törvénynek a hivatását és könnyítsék meg annak alkalmazását, hogy ne legyenek kénytelenek megszorító rendszabályokhoz nyulni. A meggondolás, amelyből ez a törvény kiindul, teljesen indokolt és remélem, az összes vállalatok meg fogják érteni ezen intézkedések szükségességét. Természetes dolog, ha azt kérjük, hogy elsősorban, vagy legalább is minél méltányosabb mértékben román személyzetet alkalmazzanak. Nem hiszem, hogy a vállalatok vezetői, vagy tulajdonosai ne ismernék el a mai tragikus időkben ezen intézkedések szükségességét. Az állam ma semmilyen formában nem alkalmazhat új tisztviselőket. Felsőiskolai végzettséggel bíró ifjak ezrei, akikért szü-leik utolsó banijukat feláldozták, minden erőfeszítésük és szerénységük ellenére sem találhatnak elhelyezkedést. Ugyanez a szám-os vállalat van, mely csaknem teljes egészében idegen személyzetet alkalmaz, hatalmas fizetésekkel, ami csakugyan kihívás a román elem szegénységével szemben. Senki sem akarja provokálni ezeket a vállalatokat és ügymenetükben fennakadást előidézni. Senki nem gondol arra, hogy a vállalati szükségleteknek megfelelően kialakult bizalmi személyzetet leváltásák, ke-

resztve ezáltal a vállalatok gazdasági érdekeit és fejlődési lehetőségeit. Ilyen körülmények között a vállalatok tulajdonosainak kell megérteniük és megtalálniuk a törvény alkalmazásának módjait. Eppen ezért meleg felhívást intézek hozzájuk, hogy segítsenek a törvény által követett jogos célok megvalósításához. Ha arra kerülne a sor, hogy megszorító intézkedésekkel érjük el a kívánt eredményt, könnyen megtörténhetik, hogy jogos érdekek lesznek megsérteve és akaratlanul is fennakadások fognak bekövetkezni a vállalatok normális működésében, amelyek Románia területén élnek, termelnek és keresnek. Remélem, hogy teljes megértéssel fogok találkozni a vállalatok vezetői részéről s így meg fogunk valósítani egy a közvélemény által nagy érdeklődéssel várt követelményt, ami egyúttal a jelenlegi rendkívül súlyos körülmények között egy abszolút elkerülhetetlen szükségesség kielégítése is.

Bármennyire is igyekszik az iparügyi miniszter körülírni a dolgokat, szavainak értelme egészen világos. A liberális kormány elkészített egy civilizált törvényt, hogy annak szövegében senki ne találhaszon kivetni valót. Ezzel szemben olyan szóbeli utasításokat ad, amelyek nemcsak a törvénnyel magával, hanem az alkotmánnyal is ellentétben állnak. A romániai kisebbségek nem mehetnek el szó nélkül emellett. Elérkezett úgy látszik a pillanat ahhoz, hogy ebben a kérdésben nyílt színavallásra hívjuk fel a liberális kormányt.

zálékkal emelik
mi adót

11. Hír szerint a for-
ékkal felemelik. A kü-
osztályból a másikba
1 és fél milliárdos jö-
zámítanak. Továbbá
eteket 4 lejjel kilón-
ennek az illetéknek fe-
gyasztó fogja viselni.
tási illetéket is, 3000
onjánál, 15 banival a
jel a kávé kilójánál és
körték illetéket.
nyjavaslatot a legfőbb
rjesztették véleménye-

a mozgósínházak át-
kos adót 16 százalé-
k

tör moszkvai egyidejűleg az orosz fő- érkezik

A Daily Telegraph
t, hogy a német kor-
eign Office-szal, hogy
ta meg fogja engedni,
n fogadhassa sir John

entés szerint Laval fo-
t követet és átadta a
zát a január 7-i olasz
érintetében kért német

annak szükségességét
en a hónap végén te-
atást Moszkvában és
gy hírik, hogy Eden
al egyidőben Titulescu
utazik. Ezzel kapcsot
hangoztatja, hogy
kell írnia a szovjettel
a kölcsönös védelmi
közölkék Németország-
al, hogy a csatlakozás
s adva van.

Diplomáciai körökben
ki londoni szovjetkövet
üzenetét, hogy már-
Moszkvában fogadhatni

ub szerdai klubestjé
Uj Kelet felelős szer-
ésekről tart előadást.
pa Béla és Tompa Fu-
művészei tréfás jele-

Ez uton tudatjuk a n-
a Haggibbor klub és
megtartandó Purim-
bor klub, Avia Barisz-
Jiszráél, Hanoar Ha-
e, Bné Avoda és Poale
Bné Avoda és Poale
en kívül.

szabályozásáról szóló
5-1) rendelet precíz
ható dr. Mandel For-
Memorandumai 24. Ara

me. Hétfőn hajnalban
er Majer toplitai cha-
epén készült a palesz-
zikumu 20 éves fü a
anulta és őszkor már
stere. Salomon Géza,
ter Haifában, hívta
nagy ambícióval üzte
an beszélt arról, hogy
álban folytathatja hi-
szelött megbetegedett,
te, hogy főlépül és el-
emetése hétfőn delután
te, chevra székházából
zetek nagy részvéte-
örülmények között el-
li Ferenc chevra-rabbt
at Weiss főkantör éne-

gy- és Lapkiadó R. T.
ada Baron L. Pop 10.
n: 9-77.

URAT

A numerus valachicus elődjei

Írta: GÁBEL SÁNDOR

Nem akarjuk elvitatni Vaida Sándor volt többszörös miniszterelnök omnibusz politikai bombájának, a numerus valachicusnak originálitását, mert bizonyos, hogy Nagyrománia létezése óta ilyen komoly helyről származó kisebbségi és elsősorban zsidóellenes törvénytervezet lanszírozva nem lett, annál inkább rá kell mutatnunk azokra a törvényekre, amelyek Nagyrománia megteremtése előtt, a régi Romániában hozták majdne kivétel nélkül a zsidó lakosság ellen és amelyek közül, a legnagyobbodott országban, talán egyetlen egy sincs érvényben. Bizonyos eltérések azonban mégis konstatahatók a régi zsidóellenes törvények és a mai numerus valachicus között és ez az, hogy a régi régi zsidóellenes törvényeket kizárólag a zsidó lakosság ellen hozták, míg a numerus valachicus az összes kisebbségeket érinti. A régi zsidóellenes törvényeknek sokkal könnyebb tere volt már azért is, mert akkor csak egy kisebbséggel állottak szembe, amelyet semmiféle nemzetközi megállapodás nem védett, egészen a berlini kongresszusig, amelyen a zsidóság egyenjogúsítására lett kötelezve Románia — minden eredmény nélkül.

Az első kimondottan zsidóellenes intézkedést az 1866-ik évben tett alá hozott új alkotmánytörvény VII-ik cikke tartalmazta, amely ugy intézkedett, hogy kizárólag keresztény vallású idegenek honosíthatók Romániában. Ez az intézkedés a kimondott jogfosztás jellegével is bír, mert az előző törvények értelmében az országban született és idegen otalom alatt nem álló zsidók ugynevezett polgárjogokat élveztek. Tehát a honosítási törvény a zsidókra nézve sokkal rosszabb helyzetet teremtett az előbbinél. Ugy az alkotmánytörvény, mint az ezt kiegészítő s erre vonatkozó határozatok és rendeletek nyíltan, vagy burkoltan zsidóellenes tendenciát jegyeztek.

Végzetes hatással volt a román zsidókra az 1868 december 14-iki ugynevezett falusi rendőri törvény, mely szövegről a következőkben a következőket tartalmazza: „A községekben senki sem telepedhetik le, akiknek a fenntartására szükséges eszközök nincsenek meg, ha a községi hatóság a letelepedéshez engedélyt meg nem adja”. Így az első látásra ez nem is mutatkozik olyan drasztikusnak és valószínűleg más országok törvényteráiban is feltalálható ilyen természetű törvényes rendelkezés. Amolyan visszafelé adott alkalmat, amelyre a szegény zsidók előre gondoltak. A zsidóknak vagyoni állapotukra való tekintettel nélkül, nemcsak a letelepedést tárták a felbecsült községi hatóságok lehetetlenség, de még az ideiglenes tartózkodást is. Valószínűleg nem volt kimondva a törvényben annak visszaható ereje, de tény, hogy falvakból, ahol már évtizedek óta laktak, márcól-holnapra erőszakkal ülték ki a zsidókat ennek a törvénynek életbeléptetése után. Mert a paragrafus azért görbe, hogy úgy lehessen csavarni, ahogy azt az illetékesek akarják.

Az 1872 február 6-án életbeléptetett törvény feltűnően hasonlít a Vaida-féle elgondolásokhoz. Nem alkalmaz a zsidók ellen semmiféle külső kényszert, zsidóverésről szó sincs benne, csak a száraz kenyeret vette ki sok zsidó család szájából. Kimondja ugyanis, hogy a dohány árusításával csakis román polgár — tehát a zsidókat teljesen kizárták — foglalkozhatik. Ennek a testvértörvénye, az 1873 április 1-én életeltetett törvény viszont expressziss verbis azt rendeli el, hogy a községekben kizárólag csak azok kaphatnak italmérsi engedélyt, akik ott, mint választók vannak lajstromozva. Mondani sem kell, hogy ilyen joggal bíró zsidó nem létezett, tehát a tendencia világos és félreérthetetlen volt.

Ezek az ugynevezett községi törvények több ezer zsidó család megélhetését pusztították el. Ezen törvények hatása alatt indult meg a kivándorlás Románia zsidói között, ám kivándorolni csak az tudott, akinek az anyagi eszközök rendelkezésére állottak. Maga az Egyesült Államok akkori konzulja propagálta a zsidók között a kivándorlást, azonban kevés sikerrel, mert részben az anyagi nehézségek, részben a külföldi zsidók ellenpropagandája szembe szállt a kivándorlási folyamattal.

A községek anyagilag teljesen tönkretett zsidósága kénytelen-kelletlen a városokba húzódott, ahol nagyrésze mint napszámos, koldus tengette életét. A statisztika szerint Bucuresti zsidó lakosságának száma rövid tíz esztendő alatt több, mint kétszeresére emelkedett. Az akkori statisztikusok is konstataálták, hogy a zsidóknak a falvakból való tömeges eltávolítása szörnyű zsidónyomort eredményezett a városokban, ahol a

zsidó lakosság azelőtt aránylag jólétben élt.

Miután fentemlített drasztikus törvényekkel sikerült a falvakat a zsidóktól mentesíteni, a törvényhozásnak arról kellett gondoskodni, hogy valahogyan a városi zsidók is ébredjenek zsidó mivoltukra. Az 1874. évi június 16-iki törvény kimondja, hogy a gyógyszerész-ipart kizárólag románok üzemeltethetik. Ezt követte az 1875. évi március 11-iki törvény, amelynek értelmében hatósági és körorvosokká csak románok nevezhetők ki. — A tendencia itt világos, a falu után következett a város. Ennek dacára, a román zsidók önzetlen és hazafias magatartást tanúsítanak az orosz-török háborúban és nagyban előmozdították a román érdekeket. Amikor 1877-ben Románia kivívta függetlenségét, magasrangú politikuskok és katonák ismerték el a zsidók hazafiaságát. A tanulóifjúság önként jelentkezett katonai szolgálatra. A Párizsban élő román-zsidó tanulóifjúság tömegesen jelentkezett a konzulátuson, hogy a hazautazásukhoz szükséges pénzt megkapja, hogy a románok oldalán harcolhassanak a haza függetlenségéért. Zsidó orvosok, akiket esetleg állásaitól a törvény megfosztott, a legnagyobb lelkiismerettel ápolták önzetlenül a sebesült katonákat, a bucaresti zsidó nőgyógyász emberfeletti végzettségű anyagi erejéből fenntartott katonai kórházakban. Ennek elismerése dacára az 1878. évi júniusban megtartott berlini konferencián kimondott zsidó egyenjogúsítás feltételeinek az akkori Románia miben sem tett eleget. Az európai nagyhatalmak kongresszusa Bismarck

elnökele alatt elég naivnak mutatkozott abban a tekintetben, hogy a zsidók és más nemzetiségek egyenjogúsításának ígérletét készpénznek vette. Viszont a vaskancellár szerepét a történelmi feljegyzések egészen különféleképpen kommentálják és hogy mi az igazság ebben a dologban, az nehezen állapítható meg, az azonban tény, hogy a paktum végül a román zsidók bőrére ment. A román alkotmány VII-ik cikkének kényszerű megváltoztatása direkt paródia volt annak a szellemnek, amely a berlini szerződést szülte.

A zsidóellenes törvények alkotásában méltán várt enyhülés helyett még sokkal szigorúbb és kíméletlenebb idők következtek. Románia függetlenségének elismerése után röviddel a Romanul-ban megjelent Rosetti C. A. nyilatkozata, amely visszatitkította az akkori vezető politikuskok gondolkodását a zsidók kérdésében a legjellemzőbben. „Mint függő állam, eddig bizonyos tekintettel kellett lennünk a zsidókra, akiknek nemzeti közi összeköttetések vannak. Most, hogy függetlenségünket elnyertük, meg kell bosszuljuk magunkat mindazon bántalmakért, amelyben 1878-ban Berlinben részesültünk.” Szentül meg voltak győződve a vezető politikai körök, hogy a berlini kongresszus Románia zsidóira vonatkozó határozatait a párizsi Alliance verekedte ki és ezért oly nagyfokú gyűlölet felüledt ki az Alliance ellen, hogy a romániai helyi bizottságok kénytelenek voltak működésüket beszüntetni. Nem akadt olyan bátor ember, aki az Alliance romániai ügyeivel nyilvánosan foglalkozni mert volna.

Törvény a nihilistákról, amelyet a zsidók ellen alkalmaznak

Az 1879. évi alkotmányrevízió után ismét felújult a zsidóellenes törvénykészítés epochája. Tagadhatatlanul zsidóellenes tendenciája volt az 1880. évi április 17-i törvénynek, melynek értelmében a létesült nemzeti banknak se kormányzója, se az igazgatók, se egyéb magasrangú tisztviselők nem lehetnek „idegenek”, csak kizárólag románok. Ennek a törvénynek nem annyira a tartalma volt bántó, hiszen könnyen elképzelhető, hogy a romániai zsidóság a berlini kongresszus határozatait ellenére se nagyon riogatta magát olyan illuziókban, mintha a nemzeti bank kormányzói székére aspirálhatna. A tendencia azonban nyilvánvaló volt és keserű kiábrándulásra vezetett.

Az 1881. április 7-i ugynevezett idegentörvény bizonyult a legvégzetesebbnek a romániai zsidóságra. Eredetileg a nihilisták és a szocialisták ellen hozták a törvényt, de végül nagyon hatályosnak bizonyult és bevált a nemkívánatos zsidó elemek ellen, mert a törvény kimondja, hogy az olyan idegent, aki viselkedésével „az állam nyugalmát veszélyeztet”, az ország területéről minden indokolás és magyarázat nélkül kitoloncolhatják. A gyakorlat megmutatta, hogy ezen törvényt két évtizeden keresztül majdnem kizárólag zsidók ellen alkalmazták. A legkétségbeeségűség elgő volt ahhoz, hogy a hírhedt törvény alapján az országot huszonnégy órány belül való elhagyásra kényszerítsenek bármely foglalkozású zsidót. Feljegyzések tanúsítják arról, hogy ilyen módon sok ezer egzisztenciát tettek tönkre, amely iskolapédája annak, mily nagyszerűen lehetett ezen

törvényt zsidóellenesen felhasználni. A dorohói rabbi megátogatta a községi iskolát, ahol a vallásos érzelmet sértő dolgokat tapasztalt. Nyomatott zsargon-heber meghívóval invitálta meg a község tagjait az ő beszámolójába egy megbeszélésre, amelynek tárgya a sérelmek megszüntetésének módzata lett volna. A gyűlést megakadályozták, a nyomatott meghívót hibásan fordították le, durva módon meghamisították értelmét és a közismert zsidófaló prefektus kéri a rabbi azonnali kiutasítását az országból — közcsendháborítás címén. A prefektus óhaja parancs és a rabbi, aki csak hivatalos kötelességét teljesítette, kénytelen Dorohóból és Romániából azonnal távozni. Több havi külföldön való hányattatás után sikerült Carp miniszterrel a visszatérési engedélyt megszerezni, hogy községébe, ahol általános tiszteltnék örvendtek, visszatérhessen.

Az 1881 július 4-i törvény keményen sújtotta a gabonatorzsdéken működő zsidókat. Addig a kereskedelem terén aránylag nyugodtan működhettek hittestvéreink. A fenti törvény meghatározta, hogy az áru- és értéktorzsdék alkuszai gyanánt csak románok működhetnek.

A kereskedelmi kamara tagjai csak kizárólag honosított zsidókat választhattak. A honosságot viszont megszerezni a lehetetlenséggel volt határos. Csak annyit, hogy a honosítást minden egyes személyre, minden esetben egy a kamara, mint a szenátus kellett megszavazza. Viszont 800 katonát, akik a függetlenségi harcban érdemeiket szerezték, en block honosították 1887-ben. Ebben azon-

Írógép és töltő-follak

javítását szakszerezen vegezzük. Sokszorosított írógép és töltő-follak készítését.

FEHÉR

Írógép és töltő-follak válogat. Str. Reg. Maria 1. Telefon: 11-09.

ban nem volt köszönet, mert a honossági oklevélért járó díj oly magasan volt megállapítva, hogy ezt a kedvezményt csak kevesen vették igénybe.

Az 1882-i katonai törvény reglamája minden előléptetést zsidók számára a hadseregben lehetetlenné tesz.

A legkárosabb törvények egyike az 1884 április 17-i, amely néhány ezer zsidó családfenntartó kenyerét vette el a házaiás ország-szerte való betiltásával. A szó szomorú értelmében koldussá vált több ezer zsidó család e törvény életbeléptése miatt. A krónika feljegyzi, hogy ezt a törvényt a perifériális hatóságok már azért is hajtották végre kénytelen szigorral, mert az elkobzott áru a fiskust illette volna, ha azt ugyan oda beszállították volna és nem került a rendőrkömiszár felelőségébe.

Az iskolatörvények 1893-ban léptek érvénybe. Kínos feltűnést keltettek azért, mert oly kormány alkotásai, amelyet kevésbé zsidóellenesnek tartottak. Az első- és másodfokú kereskedelmi iskolákról szóló törvényt a nép- és elemi iskolákról szóló követte, 1898-ban a középiskolai és 1899-ben az ipariskolai törvény lépett életbe. Az összes iskolai törvények, kivéve a főiskolait, kimondják, hogy a tanítás kizárólag románok számára lehet díjmentes. A felvételt nem román — értsd: zsidó — csak akkor tarthat igényt bármelyik iskolába, ha a román tanuló felvétele után rendelkezésre álló helyek maradnak. Egyébként a tandíjak összegének megállapítása igazolja azt a tendenciát, hogy a zsidók lehetőleg távoztassanak azoknak az iskoláknak látogatásától, amelyeknek reunitartásához adójuk által sokkal nagyobb mértékben járultak hozzá, mint az uralkodó nemzet fia.

Ezzel az ugynevezett törvényes antiszemitizmussal párosult a társadalmi antiszemitizmus, amelynek lángját mesterségesen szították évtizedeken át a legkülönbözőbb társadalmi osztályokban. Ennek a fejlődési fokozatai könnyen megállapíthatók az egyes törvények életbeléptetése kapcsán, ám nem lesz érdektelen ha az akkori kompetens zsidó megállapítást itt leközöljük: „A román nép dicsekedni meg kell állapítani, hogy természeténél fogva nem ismeri a zsidógyűlöletet és hogy mesterségesen ottlaktak beléje Erdélyből, a Bánáttól vagy Bukovinából származó hivatalnokok, stréberek és oly emberek, akik azt képzelték, hogy Romániának, mint mindenben, ugy a zsidógyűlöletben is követnie kell Franciaországot, Németországot és Ausztriát. A román paraszt még ma is teljesen romlatlan és a zsidóban sem vetélytársát, sem ellenségét nem lát, hanem pusztán sajnálatraméltó szenvedő osztályosát. Konstataáltak oly eseteket, midőn parasztek heteken át maguknál tartották, megvédelmezték és barátságos vendéglátásban részesítették a falujukból erőszakkal kiűlődött zsidók feleségét és gyermekeit. A román pópák, akik még nem modern szeminariumokban nyerték kiképzésüket, a vallási töredelmesség valóságos mintaképei. A román háztulajdonosok a városokban zsidó bérlőkkel szemben a leg-humánusabban viselkednek.” — írja egy vezető román-zsidó közéleti férfi.

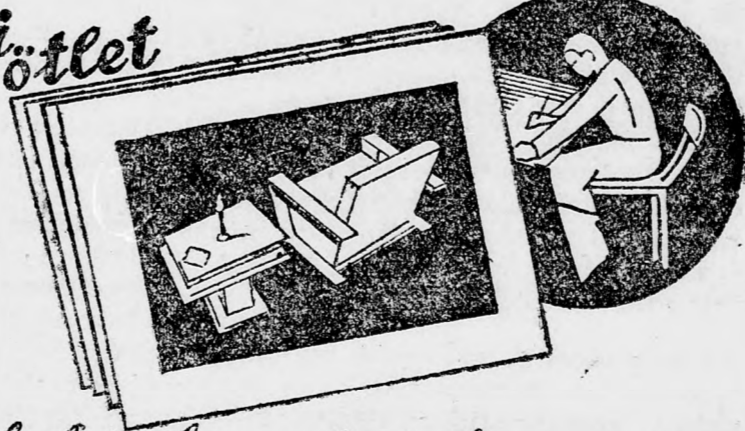
Az itt elmondottakkal még korántsem merítettük ki a Vaida-Voewood Sándor numerus valachicus elgondolásának elődje felsorolását. A vizsgálati ebben mindenesetre az a körülmény, hogy az itt felsorolt törvények közül a legnagyobbodott Romániában egyetlen egy sincs érvényben. Vaida-Voewood tartja hivataltnak magát arra, hogy a mai modern Romániát a középtör sötétségébe vezesse vissza. Az előjelek szerint ez neki sem fog sikerülni.

IRODALMI LEXIKON

1224 lap, 700 kép, 100 műlap, diszkótés 360 lejtokban

a korábbi 1500 lejt helyett **Lepage** -nál, CLUJ, Kérje az új könyvek jegyzékét

1000 művészi ötlet

kell az izléses lakás berendezéséhez Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük Onnek az igazi otthon, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI

BUTORGYÁN R. T. TÁRGY-MUREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.

Unokák

Amikor egy

Bucuresti, ma Hétfőn este a kesedése közepé szavazták az új napokon át tartólanatot. A szövetségi bank üszre, amelynek a parasztpárt hivatásos anyagi pontból is a nemoly harcú bázistörvény egyetlen a központi bankparasztpárt szupelkeseredés, a népszerűségi cíjót és érthető liberális többségadta.

A szövetségi napirend ki is a párti honatyák alyeikről, a folyónökségi csengő a kormánypárti kéradian és meglegcuzista kollégájávmult év egyik éfrakció gyűléséről

Megkezdőd

Kedden végre toiu-jelentés fölé és az ellenzék jelen vannak. A bolytat beható esnie volt vasgárdismita liga ujdonsúsik asztalnál Iunipolitikai barátainaharmadiknál pedhallgatja mászásitinescu fejtegetése képviselőik egy csőrül, aki derus nyzsnvedélyes vitát, pot meghosszabbhonatyák. Az ülés a nemzeti parasztsabb fiatal politikaelő szónoka. A kére sem teltek mülésterem fölött isdektelenség. A libszersződés aláírásának az ügynek amely most Ghelmindult, inkább fornama-per egy újabmég erről is lemontianu, a liberális ploklik olyan hüséglament próbálja megkötésének körnek megbízhatatlanpromittálni a nemzBratianu nem éráalapjában véve posenset képez. Mertció vádja a Skoda második szerződést megkötni vele, vagtelme van ennek a

Mint mondtuk, deklük az ilyen logcu pedig, ha súlyt nemzeti parasztpártkat tartson fenn, meggy bele egy ilye hónappal ezelőtt. A zeti parasztpárt kedorhatta volna válaszilárd alapokon ny a helyzet lényegesen zeti parasztpártot teszi Vaida váratlan sa, a kormány helyé nyegesen konszolidá

Unalom és érdektelenség között kezdődött meg a Skoda-jelentés vitája

Amikor egy kormánypárti képviselőt váratlan részvét fog el Robu iránt. Az ostromállapot Ausztriában és nálunk

Bucuresti, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn este a liberális többség nagy lelkesedése közepette általánosságban megszavazták az új szövetségi törvényt. Hónapokon át tartó harc előzte meg ezt a pillanatot. A szövetségi rendszer szálai egy központi bank ügyvezetéséhez futottak össze, amelynek igazgatóságában a nemzeti parasztpárt hívei képezték a többséget. Ez nemcsak anyagi, hanem politikai szempontból is a nemzeti parasztpárt egyik komoly harci bázisát képezte tehát. Az új törvény egyetlen tollvonással megszünteti a központi bankot és véget vet a nemzeti parasztpárt szupremáciájának. Érthető az elkeseredés, amellyel a nemzeti parasztpárt körönszakadtaig igyekezett védeni pozícióját és érthető a lelkesedés, amellyel a liberális többség a törvényjavaslatot elfogadta.

Robu azért kellett sajnálni, hogy húzzák az időt

A szövetségi törvény szavazással a napirend ki is merült volna. A kormánypárti honatyák csoportosan állnak fel helyeikről, a folyosóra tódulnak, de az elnökségi csengő visszahívja őket. Nestor kormánypárti képviselő a szó, akit váratlan és meglepetésszerű részvét fog el a cuzista kollégájával, Robuval szemben. Az elmúlt év egyik estjén a fővárosi cuzista frakció gyűléséről jövet, Robu és mintegy

40-50 politikai barátja a Calea Victoriei felé vették útjukat. A Corso kávéház előtt erős csendőrkordon zárta el a királyi palota felé vezető utszakaszt. A cuzisták rövid tanácskozás után offenzívába kezdtek, mire a karhatalom ellentámadással válaszolt. Előkerült a puskatus. A csendőrök, akik szülőfalujukból magukkal hoztak valamit a hosszú nadrág iránti tisztelőtlenségből, különös hévvel vetették rá magukat az egyetlen parasztruhába öltözött, vállas fiatalemberre, aki a csoport élén állt. Robu a mentők részévé lett első segélyben és azóta is bekötött fejjel sétál a parlament folyosóján.

A kormánypárti képviselő sürgeti az ügyben beindított vizsgálatot. Furcsa és érthetetlen. Kellemetlenkedni akkar a kormányban?

Szó sincs róla.

Mindössze annyi történt, hogy az ostrom állapot meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat az ülés befejeztéig nem érkezett meg a Monitorul Oficial nyomdájából. Még várni kell egy keveset, hogy azután a kamara kimondhassa fölötté a sürgősséget. A közbeeső időt ki kell valamivel tölteni. Egy derék, többségi honatyja hajlandó feláldozni magát és jobb híjján, védelmébe veszi Robut. Lelkesen és meggyőződéssel jelen. A többségi képviselők tudják, hogy miről van szó és mosolyognak.

Megkezdődik a nagy színjáték a Skoda-jelentés körül

Kedden végre napirendre kerül a Ben-tou-jelentés fölötti vita. A kormánypárt és az ellenzék csaknem teljes létszámban jelen vannak. A büffé egyik sarkában Goga folytat beható eszmecsere-t Nichifor Crai-nic volt vasgárdista vezetővel, az antiszemita liga újdonsült alelnökével. Egy másik asztalnál Iunian folyt a megbeszélést politikai barátainak kis csoportjával, egy harmadiknál pedig Gheorghe Bratianu hallgatja mázsás párthive: Atta Constantinescu fejtegetéseit. Nemzeti parasztpárti képviselők egy csoportja Maniut veszi körül, aki derűs nyugalommal hallgatja a szüvedélyes vitát, amelyet az ostromállapot meghosszabbítása fölött rendeznek a honatyák. Az ülésteremben Ghelmegeanu, a nemzeti parasztpárt egyik leghitelesebb fiatal politikusa beszél. A Skoda-vita első szónoka. A karzatok a várakozás ellenére sem teltek meg érdeklődőkkel és az ülésterem fölött is diszkrétan ásit az érdektelenség. A liberális kormány az új szerződés aláírásával véglegesen kihuzta ennek az ügynek a mérgefogat. A vita, amely most Ghelmegeanu beszédével megindult, inkább formalitás, mint a nagy panama-per egy újabb felvonása. A kormány még erről is lemondott volna, ha Dinu Bratianu, a liberális párt elnöke, nem ragaszkodik olyan hűségesen ahhoz, hogy a parlament próbálja meg az első szerződés megkötésének körülményein és feltételeinek megbízhatatlanságán keresztül kompromittálni a nemzeti parasztpártot. Dinu Bratianu nem érdekli az, hogy ez a vita alapjában véve politikai és morális nonsenset képez. Mert, vagy jogos a korrupció vádja a Skoda-cég ellen és akkor a második szerződést sem lett volna szabad megkötöni vele, vagy nem, és akkor mi értelme van ennek a vitának?

Mint mondtuk, Dinu Bratianu nem érdekli az ilyen logikai feladatok. Tatarescu pedig, ha súlyt helyez is arra, hogy a nemzeti parasztpárttal korrekta kapcsolatokat tartson fenn, ma könnyebb szívvel megy bele egy ilyen vitába, mint néhány hónappal ezelőtt. Akkor az egységes nemzeti parasztpárt kellemetlen helyzetbe sodorhatta volna válaszképpen a nem egészen szilárd alapokon nyugvó kormányt. Azóta a helyzet lényegesen megváltozott. A nemzeti parasztpártot kifelé akció-képtelenné teszi Vaida váratlanul harcias magatartása, a kormány helyzete pedig időközben lényegesen konszolidálódott.

Kedden megkezdődött tehát a Skoda-ügy fölötti vita. Ghelmegeanu alapos felkészültséggel és szakszerűen vitatja a hadiszak-megrendelés feltételeit. Szakkifejezések röpködnek a levegőben, számok teszik nehézkessé az atmoszférát. Ágyucső, talapat, gyutaacs, horderő, beagyazási felület, lőtáv és hasonló terminus technikusok igyekeznek érthetővé tenni a kormánypárti többséggel az első nemzeti parasztpárti szerződés szilksőségességét. Ez a rész a kérdésnek azonban nem igen érdekli a hallgatóságot. És miután Ghelmegeanu óvatosan elkerüli azokat a kérdéseket, melyeken politikai összetűzések keletkezhetnek, a képviselők lassan kihuzódnak a büffébe, ahol dr. Lupu a pultnak dőlve két cujka között intézi el röviden, de annál határozottabban a napirenden lévő kérdéseket.

Keserű és szelíd vita az ostromállapot meghosszabbításáról

Alighogy befejezte beszédét Ghelmegeanu, teljesen és parancsolóan szólítja be a csengő az ülésterembe a képviselőket. Pop Valer dr., a kormány új igazságügy-minisztere, aki ebben a kabinetben is ki-magasló szerepet tölt be, kéri a napirend megváltoztatását és az ostromállapot meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat megvitatását. Nagy zaj az ellenzéki sorokban. Madgearu azonnal szót kér. Mire azonnal felzúg a többség. Az elnököl Justin Stanescu alelnök, akinek a délelőtti unokaöccse esküvőjén 20 ezer lejt tartalmazó pénztárcáját elemelte egy zsebmetsző, érthető elkeseredéssel igyekszik csendet csinálni. A volt pénzügyminisztert harcias temperamentuma miatt nem igen szereti a kormánypárti többség. A legkritikább esetek közé tartozik, amikor valamely felszólalása simán és zajtalanul bonyolódik le. Most például nem igen van erre remény. Még fel sem ért a szövekre, s máris felzúg a többségi kórus:

— Ho-o-o-o...

Madgearu nem zavartatja magát és azonnal támadásba megy át. A kormány heteken keresztül panaszkodott arról, hogy a nemzeti parasztpárt szabotálja a szövetségi törvény vitáját. Nos, a párt képviselői készen állnak arra, hogy részt vegyenek a javaslat szakaszonkénti vitájában, de nem hajlandók arra, hogy a meglepetésszerűen bevezetett ostromállapot-javaslat fölött vitatkozzanak.

Minden étkezés után...

... a kést, villát, kanalat megisztítjuk. Hát a fogakait? Ezeknek is elmaradhatatlanul szükséges a rendszeres takarítás.

NIVEA fogpasztával

ápolja fogait reggel, este, sőt minden étkezés után is. Ragyogó fehér fogak és tiszta lélegzet tanuszkodnak a Nivea-fogpaszta jószágáról és hatásáról.

BEIERSDORF & Co. S. A. R., BRASOV

Pop Valer: Március tizenhatodikán lejár az ostromállapotról szóló törvény. Ma tizenkettődik van. Időt akarunk adni a parlamentnek, hogy dönthessen afölött, kivénja-e, vagy nem annak meghosszabbítását.

Madgearu: De miért ez a sietség? Önök meg vannak ijedve nyilván, hogy nem tudják idejében meghosszabbítani, mi pedig katasztrófálisnak tartanók, ha egyáltalán fenntartanak az ostromállapotot. Én remélem, hogy a parlament ezuttal nem fog ehhez hozzájárulni.

Pop Valer: Akkor miért ez a harag és tiltakozás?

Madgearu: Ausztriában két héttel Doll-fuss meggyilkolása után hatályon kívül

helyezték az ostromállapotot. Nálunk idetova másfél év telt el a sinaiai szerencsétlenség óta. Hát csakugyan képtelen a kormány ostromállapot nélkül kormányozni az országot?

Az elnök hidegvérrel jelenti ki, hogy az ostromállapot-javaslat fölötti vita megkezdődött. Az első szónok Spineanu nemzeti parasztpárti. Egy jovialis, bajszos kövér, ur, aki kijelenti, hogy az ostromállapot országos probléma, ugyan, ő azonban csak a szűkebb patriája: Dambovitza megye szempontjából kíván foglalkozni vele.

Miért is a képviselők nagyrésze kivonul a büffébe.

(k. r.)

Ezeregyszázötven új cserifikátot kapott a Jewish Agency

Jeruzsálem, március 13. Jichák Grünbaum a Jewish Agency bevándorlási osztályának vezetője, közölte a Zsidó Távirati Iroda jeruzsálemi munkatársával, hogy a kormány nem ad pótcserifikátokat a legutóbbi kvóta kiegészítéseként, hanem előleget ad az 1935 április elsején kezdődő

félévre. A kormány ezer cserifikátot bocsátott előlegként az Agency rendelkezésére és százötven cserifikátot utalt ki abból a tartalékból, melyet a legutóbbi kvótából tartott fenn magának a kormány. Ezzel a 150 cserifikáttal a legutóbbi kvóta 2500-ról 7650-re emelkedett.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása ol-CZINK-nél

Március 24-én közös népgyűlésen fognak tiltakozni a cenzura ellen az ellenzéki pártok

Bucuresti, március 13. Tegnap délután a kamarában megbeszélést tartottak az ellenzéki pártok, amelynek célja volt közös frontba tömörülni a kivételes intézkedések de elsősorban a cenzura ellen.

Az értekezleten résztvettek Grigore Filipescu, P. Negulescu averescanus, Ion Raducanu nemzeti parasztpárti és Gheorghe Bratianu, Gr. Iunian nem vett részt a vitában és nem csatlakozott a fronthoz azáltal indokolva magatartását, hogy amíg a Skoda-jelentés a kamara vitájának tárgyát képezi, ő nem vehet részt semmilyen közös akcióban a nemzeti parasztpárttal.

Az értekezlet résztvevői arra az elhatá-

rozásra jutottak, hogy a kezdeményezéshez csatlakozott ellenzéki pártok párhuzamos akciót indítsanak, amit teljes erővel fognak a parlamentben kifejtteni a kivételes intézkedések meghosszabbításának megakadályozása végett. Elhatározták továbbá, hogy határozati javaslatba fognak tiltakozni az ostromállapot és a cenzura ellen. Abban az esetben, ha a kormány javaslatát az ostrom állapot és cenzura meghosszabbítására keresztülviszi a parlamentben, akkor március 24-én népgyűlést tartanak a közös frontba tömörült pártok.

A fenti hírt a Dimineata közli.

Az új lengyel alkotmánytervezet a kisebbségeket parlamenti képviselőkkel akarja megfosztani

Rothenstreich képviselő beszéde a lengyel sejmben

Varsó, március 13. A lengyel sejm alkotmány-bizottságának legutóbbi ülésén Rothenstreich zsidó képviselő a veszélyeztetett zsidó jogokról a következőket mondta:

— Mi zsidók, kik szétszórvva élünk az egész országban, dacára a garantált egyenjogúságnak, még mindig nem részesülünk a teljes polgári jogokban. Az alkotmány számunkra papíron maradt. Jólehet részt vettünk minden államfejlesztő munkában, gyakran kerültünk törvényen kívül helyezésbe. Azokat a nemzeti kisebbségi jogokat, amelyeket a márciusi alkotmányban garantáltak nekünk, szintén nem valósították meg. Eddig igyekeztünk parlamenti képi-

seletünk segítségével szavunkat hallatni, jogaink védelmében. Lengyelországban hárommillió zsidó él, akiket most az a veszély fenyeget, hogy a jövő sejmében nem lesz parlamenti képviselők. Nem hiszem, hogy az állam érdekében állana ettől a képviselők megfosztani a lakosságnak egytizedét.

Rothenstreich képviselő követeli, hogy az alkotmányreformtervezetből töröljék azt a pontot, amely a proporcionalis választási rendszer megszüntetését irányozza elő, hogy ezáltal a zsidók is képviselőkhez jus- sanak.

Alsóbb osztályba léphet

— Walter Gyula és Gredinár Aurél színművének bemutatója a Magyar Színház eredeti premier-ciklusában —

Felgördül a függöny és első pillantásra a mai élet keserű aktuálitása tárulnak a néző szeméi elé: fejmunkások rabszolgahada — banktisztviselők — lesik, hogy mikor csap le rájuk a vezérigazgató ur, helyesebben a Pénz pallosa: a leépítés.

Már ennek a képnek hangulatán és jól meglátott figuráin lehet érezni a szerzők tehetségének erejét, a mai intellektuális nyomor levegőjének kitűnő érzékeltetését, mely nem szépit, nem hazudik, ellenben valóságával a szívek husába markol.

A kép azonban nem volna teljes és főleg nem volna drámai, ha a kizsákmányolás, a társadalmi anarchia valósága mellé egy másik valóság is nem társulna: a szekszuális rabszolgaság világa, az a modern élőhúskereskedelem, mely szerves tartozéka a női munka felett trónoló hatalmaknak.

A komor, tulságosan igaz képet csupán az a szerelmi feszültség színezi és enyhíti, mely Koller Irma, a bankvezér-szerető és Kovács osztályvezető között szövődik s amely a színmű tulajdonképpeni magvát adja.

A következő képek már enyhültebbek, az élet derűsebb oldalaira is rávilágítók, de ez a derű korántsem jelenti a komoly realitásokról való kiesést.

És éppen ez a szerzők tehetségének legfőbb bizonyítéka. Látnak és jól látnak: észletek és általánosságok pompás összhangba futnak össze emberbrázoló művészetükben. A kültekli fűszeres és az álbáru rülett-tulajdonos figurái nagyszerű, eleven látással elcsélt alakok, éppugy, mint a kis perccs és az uccára kényszerült, leépített banktisztviselő.

Zavaró momentumot csak a darab végén fedezhet fel a kritikus szeme, kissé irracionálisnak látjuk azt, hogy két fiatalember, csupán hevült érzéseire támaszkodva — tehát némileg felelőtlenül — menjen ki a nyomor viharába, munkátlanul és kenyéretlenül, dacolva azzal a triviális, de — sajnos — igaz megállapítással, hogy szerelemből nem lehet megélni.

Ez a filmekből jólismert happy-end nagy koncesszió az elrontott közönség-ízlelésnek, annál is inkább, mert a darab figurái az előző felvonásokban és jelenetekben sehol sem vétenek a lélektani törvények és a jellembrázolás követelményei ellen. A körülményekből és a szív zsigereiben élő érzésekből adódó konfliktusok mindvégig jó és igaz megoldásokhoz jutnak a darab eszelekménye folyamán, megfélelbezhetetlen bizonyosságával a szerzők művészi és írói kvalitásainak, máris meglepő színpadtechnikai ismereteinek.

Az erdélyi premier-ciklus második darabja is sikert hozott szerzőknek és színháznak egyaránt és ismételt elismerést Kádár Imrének, aki a ciklus realizálásával mulhatalian érdemeket szerzett.

Az előadás és a rendezés kifogástalan volt. A díszletek közül különösen a sétatéri részlet hatott színes elevenséggel és a hangulati elemek eltalálásával.

A női főszerepet Bárdi Teréz játszotta, mindvégig bensőségesen és igaz hangokkal. Hosszu és érthetetlen hallgatás után jól esett újra látnunk őt a színpadon. Ko-

LION FEUCHTWANGER

Oppenheim festvére: vászonkötés 158 lej
Zsidó háború 2 kötet füzve 60, vk. 125 lej
Csunya hercegné, füzve 50, vk. 80 lej

LEPAGE-nál, Cluj

Kérjen jegyzéket. Postán utánvétellel.

vács György egyre izmosodó tehetsége tegnap este is értékes alakítással jutalmazta a közönség szeretetét. A bankvezér szerepében Balázs Samu excellált, a szerep minden tekintetben neki való volt és ő pompás karaktert alakított belőle.

Szenzációs hatást tett Tompa Béla álbáruja; ez a nagyszerű színész minden új szerepéből meglepetést csinál. Tompa Pufi áldott derűje, kiapadhatatlan humoros

vénája szinte beragyogta a színpadot a második kép szatócs-boltjában.

Tóth Elek kabinet-alakítást gyurt egyébként jelentéktelen szerepéből.

Kisebbszerepekben is feltűntek: Fényes Aliz, Koós Dodó, Ihász Aladár, Miklóssy Margit és V. Hegyi Lili.

Nagyon kedves és közvetlen volt Vermes Kató a kis perccs-fiu szerepében. A darab nagy és osztatlan sikeréhez Váro Annie, Benes Ilona, Ditrói, Berengh Béla és Rajnay tehetségük és ambíciójuk legjavával járultak hozzá.

A szerzőket a közönség forrón ünnepelte és színni nem akaró tapsokkal többször a lámpák elé szólította őket.

Salamon László.

KÖZGAZDASÁG

Románia január havi külkereskedelmi és februári kiviteli adatai

Bucuresti, március 13. (Az Uj Kelet tud.) A külkereskedelmi hivatal által most közzétett kimutatás szerint Románia külkereskedelme január hónapban 199 millió 189 ezer lej többletet mutat fel, 777 millió 536 ezer lej volt a behozatal és 967 millió 252 ezer lej volt a kiviteli. Az eredmény nem elégti ki a hivatalos köröket. A múlt év decemberi forgalomhoz viszonyítva ugyanis sulyban 104 millió 794 ezer kilogrammal, értékben pedig, 216 millió 679 ezer lejjel csökkent a kiviteli.

A behozatal értékét növelte, hogy az árak erősen emelkedtek. A behozott áru kilogrammja a múlt év decemberében átlag 15 lejjel volt számlázva, a januári 27 lejes árral szemben. Az import áruk 64 százaléka ásványi termék volt, aztán a sorban a vasárak következtek. A kivitellel került áruk számlaértéke átlag 17 lej volt. A behozott áruk származására a következőként oszlanak meg: Németország 22 millió lej, Ausztria 41 millió lej, Anglia 33 millió lej. Ezután sorrendben következnek: Olaszország, Csehszlovákia, majd Franciaország.

A kivitelen a Romániától vásárló országok így sorakoznak: Németország, Anglia, Franciaország, Hollandia, Olaszország és Ausztria.

Árlejtések. Turches brasovmegeyi község előjárósága nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek március 18-ikán elad 230 köbméter fenyőfa anyagot. — Az állami erdők bucaresti igazgatóságánál március hó 30-ikán kitermelésre eladnak egy, az Arminis severinmegeyi község erdőhivatala hatáskörébe tartozó a Valea Sebesului nevű állami erdőből kihalított 77 területű erdő-rész faanyagát. — Március 23-ikán Banca de Cris hunedoioaramegeyi község előjárósága árlejtést tart a községi kórház építési munkálatainak vállalatbaadása céljából. — Március 14-ikén az aradi városházán árlejtés lesz 120 darab különböző nagyságu vízmérőóra beszerzése tárgyában. — A targumuresi hadosztályparancsnokság március 27-ikére árlejtést hirdet a helyőrség részére 1935 április elsejétől szeptember 30-ikáig terjedő időre szükséges hus, szállítása tárgyában. — A közegészségügyi minisztérium március 22-én a bistrítai állami kórház gondnoki hivatalában árlejtést tart a kórház részére szükséges kenyér, péksütemény, tej, gyarmatárak, hus és orvosságok szállítása, valamint a szegénysorsu kórházi elhaltak eltemetése ügyében. — A belügyminisztérium március 15-re árlejtést hirdet a brasovi és cluji csendőrfelügyelőségek, a sighisoarai és oradeai csendőrközpontok és az oradeai csendőrképzőiskola részére szükséges gyarmatárak beszerzése érdekében. — A közmunkaügyi minisztérium a postavezérigazgatóság speciális igazgatóságánál március 16-ikán ár-

A szomszád országokból behozatal terén első helyet Csehszlovákia (16.5 %) foglalja el. A cseh-román viszonylatba január hóban 24 millió 396 ezer lej ráfizetés mutatkozik.

Románia kivitelle ez év februárjában a következő értékű volt: Németországnak 181 millió 878.056 lej, Görögországnak 81 millió 816.302 lej, Olaszországnak 75 millió 301.591 lej, Franciaországnak 74.502.162 lej, Ausztriának 54.872.048 lej, Angliának 45.998.284 lej, Egyiptomnak 37.999.325 lej, Hollandiának 37.930.218, Csehszlovákiának 30.526.138, Magyarországnak 30 millió 457.512 lej, Palesztinának 30.306.547 lej, Svájc 27.181.338 lej, Spanyolországnak 25 millió 810.556 lej, Szíria 14.305.595 lej, Ausztráliának 11 millió 108.807 lej, Algírának 6.826.725 lej, Tunisznak 6.519.256 lej, Jugoszláviának 6 millió 195.844 lej, Törökországnak 6 millió 054.089 lej, Egyesült Államoknak 5 millió 422.343 lej, Belgiumnak 4 millió 855.406 lej, Dániának 2 millió 020.756 lej, Albániának egy millió 687 ezer 202 lej, Lengyelországnak 1.308.629 lej, Bulgáriának 891, Danzignek 657.231 lej, Svédországnak 379.837 lej, Kubának 356.545 lej, Litvániának 45.455 lej értékű árut szállítottunk.

lejtést tart 806 darab 7 méter hosszú cse-refa-pózna beszerzése céljából. — Március 15-ikén a cluji kerületi erdőigazgatóságon kitermelés céljából eladásra kerül a Bozinta nevű erdő faanyaga. — Március 28-án botiza muresmegeyi község előjáróságánál a legtöbbet ígérőnek eladják tíz évi időtartamra a községi erdőből évenként kitermelésre kerülő fenyő és bükkfa-anyagot.

Invitare

Cooperativei de Productie si Desfacere „Moderne” a Meseriasiilor Palariiei si Modistilor din Cluj Memorandului 4 va tinea la 31 Martie 1935 la orele 11 adunare generala ordinara, la care invitam membrii in sensul §.16 si 18. al statutelor cu aceea, ca in caz daca la aceasta membrii nu se vor prezenta in numar sufficient pentru votare in 14 Aprilie a. c. orele 11 a. m. se va tinea tot acolo o noua adunare generala, care va decide despre obiectele pu-se la ordinea zilei, fara considerarea la numarul prezentilor. Ordinea de zi: 1. Pertractarea raporturilor succesului comercial al anului 1934 supravagherea ratunilor anuale finale si darea descarcarii. 2. Fixarea bilanului pe anul 1934. 3. Dispozitii despre venitul curat. 4. Alegerea alor 2 membrii in directiunea. 5. Alegerea alor 3 membri in comisia de supravaghere. 6. Eventuale propuneri. Cluj, la 14 Martie 1935. Directiunea.

Az Ujságíró klubban csütörtökön

Gróf László fellépése

Pintér Böske sanzonokat énekel

SPORT

Juventus-Universitatea

mérkőzés lesz vasárnap Clujon, amelynek soronkívüli érdekessége, hogy az egyetemi csapatban ezuttal már játszanak fog a felosztaltott Haggibortól átvett Naftali, a kitűnő jobbszéjjátékos is. Az egyetemi csapat egyébként rendkívül körültekintéssel készül a vasárnapi mérkőzésre annál is inkább, mert be akarja bizonyítani, hogy az ősszel Bucarestben a Juventusotól elszenvedett 1:0-ás vereség irreális volt. A vasárnapi csapatot még nem állították össze, annyi azonban bizonyos, hogy a védelemben nem lesz változás a tavalyi formációval szemben. Gondok inkább a csatársor összeállításával vannak, minthogy különösen az Avantgárdában igen sok a jól-lövő csatár.

Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában a Makabi szervezet közleményében a turisták indulására vonatkozólag sajtóhiba csuszott be. Ugyanis a turisták nem 16-án, hanem 23-án indulnak. A szervezet elnöksége pótlólag még kéri, hogy legkésőbb 17-ig mindenki fizesse le az esedékes költségeket. Aki ennek nem teame eleget, elveszti az utazásra való igényét.

Vívóakadémia Mózes Jenő iskolájában. Mózes Jenő, a Haggibor volt bajnokvívója, mint ismeretes, Bucapesten vívómesteri diplomát szerzett és Clujon iskolát nyitott. A kivételes képzettséggel rendelkező mester azóta számos tanítvánnyal foglalkozik, de eddig még nem lépett a nyilvánosság elé vívóival. Mózes Jenő iskolájának tanítványai közreműködésével vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel vívóakadémiát rendez, amelyre meghívást nyertek az összes sportegyesületek, valamint szívesen látja az érdeklődőket is. A belépés díjtalan. Az iskola a Str. Filipescu 1 szám alatt van.

MERANO SZÁLLODA

Budapest, IV. Bécsi ucca 2.
Telefon: 81-494 és 81-3-96.

Igen mérsékelt árú szobák!

Olcsó penzió-rendszer felszerelési beosztásban!

Töltsön nálunk tavasszal néhány feledhetetlenül szép napot a világhírű budapesti Belváros szívében!
Belvárosi nivó — polgári árak!

Rachmanova propaganda kiadásban:

Szerelm, cseka, halál — — — — — Lej 84.—
Házasság a vörös viharban — — — — — Lej 84.—
A bécsi tejesasszony — — — — — Lej 84.—
Minden kötet izléses félvázon kötésben, hó-fehér papíron!

LEPAGE-nál Cluj

Vidékre utánvétellel azonnal.

A Kereskedelmi Hitelintézet R.-T.

1,000.000 lejes

100.000 lejes

főnyereményt a 299517 számú melléksorsjeggyel, a

cluji főelárusító szerencsés játékosai a lefolyt 4-ik osztály húzásában ismét megnyerték az

nyereményt a 294515 számú melléksorsjeggyel és ezenkívül számos nagyobb és kisebb nyereményt. Szerencsés sorsjegyek már kaphatók!

Venizelosz

Kamenosz

Athén, március 13-án, jelentik a valóságos jelentik Casos szigetén (Olország védelme alatt) együtt felelősként. Venizelosz azik, ahol a politikai elbánásában fogják. Az Averoff felvázokra indult, hogy kikötőben. A görög hivatalok társasági elnök kiadott monda a néminisztereknek a fiam iránt tanusított. A Katsonis tengertette Fatmos szigeten. A hajó azután utasítására várva. Kondilis tábornok fogadta a tatoi rometben ment Csakára, ahol a tőkőzben mindketten hez.

Az athéni metisztentiseleket a tok győzelemnek a Pireuszi városos nevét a városból s a róla elnevezésnek keresztele. A külföldi repülő hogy görög terület. A Dike torpedórói kérte a kormát. A hadügyminiszter a Macedóniában mtonai művelteknek katona és civil sebz.

London, március 13-án jelentik szerint. ban kezd helyreáll aránylag kisebbek, dulas és harok az élet veszteségi ig azt a hírt, hogy zott a Dodekanesz rilette.

A Temps Csaldáben a görög miniszter elkerülhetetlen rendszabályokon fellépni a forradalmegtorlasi intézkögnak mozogni. Venizelosz és a nát elközötnak felkelő vezetőtönbe.

Athén, március 13-án jelentik szerint. sítást adott a bulgáro görög konzul getésére engedélyt utnosz görög tájtjutria a bolgártöle azt a 60 millió bernok a ;örög jé ténél megpialt s m

Genf, március 13-án jelentik szerint. körszében hangsúlyozzónak bizonyul paktum. E tekintépal ezelőtt tett lyeslik. Tényleg r kérdést, mi történt és szomszédai köpozása helyett kéldálya.

A görögországi tékát szolgáltatottai által folytatott amit Massigli frzött is a Boliviá-során. Massigli e a politikát: A né élhessen, ki kell e lls paktumokkal.

Stevenson angol

Venizelosz Casos szigetére menekült és Olaszország védelme alá helyezte magát

Kondilisz tábornok diadalmenetben vonult be Athénbe

Kezd helyreállani a nyugalom Görögországban. Elkobzottnak nyilvánították Venizelosz vagyonát

Kamenosz lázadó tábornok 60 millió drachmát vitt magával Bulgáriába

Athén, március 13. (Radór). Rómából hivatalosan jelentik, hogy Venizelosz kiszállt Casos szigetére (Olasz Dodekanéz) és Olaszország védelme alá helyezte magát. Venizeloszsal együtt felesége és 100 tiszt is partra szállt. Venizeloszt koncentrációs táborba vitték, ahol a politikai menekültek szokásos elbűnbiztatásában fogják részesíteni.

Az Averoff felvonta horgonyait és görög vizekre indult, hogy kiköszön a szárazsági kikötőben.

A görög hivatalos lap közli Zaimisz köztársasági elnök kiáltványát, amelyben köszönetet mond a népek, a hadseregnek és a minisztereknek a felkelés elfojtásánál az állam iránt tanúsított hűségük miatt.

A Katsonis tengeralattjáró tisztjeit partra tette Fatmos szigetére, az olasz Dodekanézben. A hajó azután lehorgonyzott, a kormány utasítására várva.

Kondilisz tábornokot 300.000 főnyi tömeg fogadta a tatoi repülőtéren, ahonnan diadalmenetben ment Csaldarisz miniszterelnök lakására, ahol a tömeg határtalan lelkesedése közben mindketten beszédet intéztek a néphez.

Az athéni metropolita eirendelte, hogy istentiszteletet tartsanak a kormánycsapatok győzelmének megünneplése végett.

A piruszi városi tanács kitérte Venizelosz nevét a város díszpolgárainak névsorából s a róla elnevezett utcát Csaldarisz utcának keresztelte el.

A külföldi repülőgépeknek megengedték, hogy görög terület felett átrepülhessenek.

A Dike torpedóromboló Mitylene szigetére költözött a kormány utasításait.

A hadügyminisztérium közleménye szerint a Macedóniában március 4-én kezdődött katonai műveleteknek 9 halott áldozata és 96 katonája és civil sebesültje van.

Egybe megtörtés:

London, március 13. A lapokhoz érkezett jelentések szerint a nyugalom Görögországban kezd helyreállni. Az embervesztések aránylag kisebbek, de a forradalmi megmozdulás és harcok anyagi kárai és a gazdasági élet veszteségei igen jelentősek. Megerősítik azt a hírt, hogy Venizelosz valóban áthajózott a Dodekanéz szigetszoptra, clasz területre.

A Temps Csaldarisz-intervjú közli, amelyben a görög miniszterelnök bejelenti, hogy az elkerülhetetlenül szükséges megtörtési rendszabályokon kívül kormány nem kíván fellépni a forradalom részeseivel szemben. A megtörtési intézkedések szűk keretek között fognak mozogni.

Venizelosz és a lázadás vezetőinek vagyonát elkobzottak jelentették ki. Eddig 300 felkelő vezetőt kísérték hadbíróági bírónak.

Athén, március 13. A görög kormány utasítását adott a bulgáriai Filippopoliszban állomásozó görög konzulnak, hogy kérjen beszélgetésre engedélyt a bolgár hatóságoktól Kamenosz görög tábornokkal, akik sikeresen átjutva a bolgár határon s követve vissza tölte azt a 60 millió drachmát, amelyet a tábornok a görög jegybank kasszája felé fordított. A tábornok a görög jegybank kasszája felé fordított pénzt a magához vette.

Mi történt volna a Balkán-paktum nélkül?

Genf, március 13. (Radór). A Havas-ügy-nökség jelenti a következőket: Nemzetközi körökben hangsúlyozzák, milyen fontos tényezőnek bizonyult a béke számára a Balkán-paktum. E tekintetben Titulescu néhány nappal ezelőtt tett kijelentéseit mindenütt helyeslik. Tényleg nemzetközi körök felvetik a kérdést, mi történt volna, ha a Görögország és szomszédai közötti viszony mai megalapozása helyett kevésbé jól lett volna konszolidálva.

A görögországi események újabb bizonyítékát szolgáltatják a Franciaország és barátai által folytatott politika helyességének és amit Massigli francia delegátus hangsúlyozott is a Bolívia-Paraguay konfliktus vitája során. Massigli e szavakba foglalta össze ezt a politikát: A népszövetségi paktumot, hogy élhessen, ki kell egészíteni kölcsönös regionális paktumokkal.

Stevenson angol kiküldött teljes egészében

támogatta Massigli kijelentéseit, ami bizonyítékát adja annak a közös álláspontnak, amit London és Párizs vall a nemzetközi politika egyik igen jelentős kérdéséről.

Uj választások Görögországban

Athén, március 13. (Radór). A forradalom leverése után a Csaldarisz-kormány számos intézkedéssel fogja konszolidálni Görögország belső helyzetét. Elsősorban elbocsátják állásukból a kormányellenes tisztviselőket. Feloszlatták az összes reakcionárius szervezeteket és új kamarai és szenátusi választásokat irnak ki. A lázadók felett rövidesen ítélkeznek a hadbírósgok és az ostromállapotok a fenti intézkedések meghozataláig érvényben tartják.

Kondilisz tábornok kijelentette, hogy az új választásokon a Venizelosz-párt, amelyet törvényen kívül helyeztek, nem állíthat jelöltet.

Az összes táviró- és telefon- és vasúti összeköttetéseket helyreállították.

Az utolsó két évjáratot, amelyeket mozgósítottak, hazaküldték.

A Catsonis lázadó tengeralattjáró, amely tisztjeit a Dodekanézokban levő Patmos szigetére partra tette, rendeletet kapott, hogy térjen vissza a piruszi arsenálba. A mai napra várják az Averoff páncélos érkezését is.

A menekülők

Sztambul, március 13. (Radór). A görögországi forradalom leverése után számos lázadó tiszt Törökországba menekült és tegnap a Dardanellák közelében partraszállt. A motorcsónakban 1 hadosztályparancsnok, több magasrangú tiszt és 26 katonája ültek, akik két nappal ezelőtt szálltak tengerre Kavallában. Kétféleképpen és a hidegtől meggyötörve érkeztek meg és azonnal koncentrációs táborba szállították őket.

Kis-Ázsia egyik városába hajó érkezett, fedélzetén a Venizelosz által kinevezett Mitylene kormányzóval, valamint több tengerész tiszttel, akik az Averoffon szolgáltak. Közülük van Mitylene volt helyőrségi parancsnoka is. Elmondották, hogy a forradalom alatt a szigeten nem történt vérontás.

Bucuresti jelentés szerint a központi sziguranca ma reggel körrendeletet intézett a Dobruzsai összes határállomásokhoz, felhívva szervezeteinek figyelmét arra hogy tegyék meg a kellő intézkedéseket a görög forradalmároknak az országba való bejövételének megakadályozására. A rendeletre az adott okot, hogy számos Bulgáriába menekült venizelosz-párti forradalmár a Dobruzsai határ felé tart és Romániába akar szökni. A hatóságoknak az a gyanúja, hogy több görög tiszt már át is szökött a határon. A dunai kikötők rendőrsége szintén utasítást kapott a görög vizekről érkező összes hajók ellenőrzésére.

Pár nap múlva önlének a milliók!!! Van-e sorsjegye, hogy esetleg részese lehessen?? Azonnal rendeljen sorsjegyet a

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ-nál

Huzás 1935 március 15-én.

Macdonald felcseréli a miniszterelnökséget Baldwinnal

London, március 13. Az Evening News szerint Macdonald állapota javult, de még néhány napig lakásán marad. Lehetséges, hogy a gyengélkedő és kimerült miniszterelnök fel fogja cserélni a miniszterelnökséget Baldwinnal s átveszi a titkos tanács elnöki méltóságát. Ha pedig a választások után is tagja maradna a kormánynak, valószínű, hogy a király főrendi rangra fogja emelni.

Párizs, március 13. A Temps szerint sir John Simon berlini látogatását március 25-re, vagy 26-ra várják. Eden keleti útja ugyanerre az időpontra van kitűzve. Lehetséges, hogy a két angol kormányfőru egy egyszerre indul utnak.

Moszkvai jelentés szerint nincs tervbe véve a találkozót Eden és Sztalin között. Az angol miniszter Litvinovval folytat Moszkvában megbeszélést.

A német kormány a versaillesi szerződés egyoldalú hatályon kívül helyezésével bejelentette, hogy április elsejével légihaderőt szervez

Ot légi kerületre osztják fel Németországot.

London, március 13. Németország állandó békét veszélyeztető magatartása újabb megdöbbentő fordulattal nyugtalanítja az európai közvéleményt. Még alig száradt meg a pecsét azon a jegyzőkönyvön, amelyet Flandin és John Simon berlini tárgyalásairól vettek fel s amely elvben, de szigorú előfeltételek mellett elismeri a versaillesi békeszerződés katonai klauzuláinak hatályon kívül helyezését: a német kormány olyan cselekedetre határozta el magát, amelynek merészsége csak alantas szándékainál nagyobb.

Az angol alsóház tegnapi ülésén a kormány teljes győzelmet aratott az angol fegyverkezés szükségességének elismerése tekintetében, amelyet főleg a német fegyverkezés tesz indokoltá. Ezt a győzelmet, a kormány álláspontjának komoly realitását mára maga a német kormány hang

sulyozta alá egy olyan bejelentéssel, amely nemcsak Anglia, hanem az egész civilizált világ németellenes, illetőleg Németország ellen védekező felkészülését is indokoltá teszi.

Nem kisebb dolog történt ugyanis, mint az, hogy Berlinben a német birodalmi légügyi minisztérium részéről közölték az angol és az olasz légügyi attasékkal, hogy április elsejétől számítva a német birodalom, annak ellenére, hogy ezt számára a békeszerződés még érvényben levő klauzulái kifejezetten megtiltják, légi haderőt szervez.

A német bejelentés szövege rámutat arra, hogy a német légi haderő szervezetében végzett reformok nem jelentik a versaillesi békeszerződés 198-ik szakasza katonai klauzuláinak formális felmondását, amely előírja, hogy Németország hadereje nem

8963 rák-haláleset

Miért?

Mindenkit fenyeget ezen rettenetes betegség veszélye, ha nem törődve egészségével nem követi tapasztalatokban gazdag szakorvosok tanácsait. Mig nem késő, saját érdekében minden nőnek és férfinak olvasnia kell a következő két könyvet

Tapasztalt orvosok és emberbarátok kívánnak segíteni rajtunk: **A RÁKBETEGLÉSÉGRŐL** Mit kell tudni **A MÉHRÁKRŐL**

Irtta: Dr. Verebely Tibor egyet. tanár. Irtta: Dr. Földes Lajos főorvos.

Ara 27 lej Ara 40 lej

LEPAGE könyvk. Cluj. — Kérje az orvosi könyvek jegyzékét Lepage-tól.

rendelkezhetik katonai, vagy tengerészeti aviatikával, mert csak a nemzeti szocialista rendszer által megvalósított realitásoknak megfelelő politikáról van szó. 1933 június 23. óta ugyanis a német légi sportliga tisztek, altisztek és közlegények fölött rendelkezett, akiket a Reichswehrből helyeztek át és akiket könnyen fel lehetett ismerni sárga szalagjaikról.

A német bejelentés szerint Németországot öt légi kerületre osztják fel: Berlin, Königsberg, München, Breslau és Münster székhellyel, amelyeket „Luftkreiskommandonak” neveznek el. A fentiekben kívül külön tengeri különítményt is fognak feállítani Kielben.

A vakmerő, egyoldalú német sakkhúzásnak külön pikantériája is van már, nevezetesen az, hogy a párizsi francia légügyi attasé, aki elletében a két másik hatalom attaséival, nem tiszt, hanem polgári személy, Göring nem fogadta kihallgatáson. Az attasé egyik alárendelt tisztviselőtől csak annyit tudott meg, hogy közelebről birodalmi törvényt bocsátanak közre a légi haderő megszervezéséről, ami egyttal azt jelenti, hogy Németország máris, még érvényvesztés előtt, túltesz magát a versaillesi békeszerződés légügyi korlátozásain.

Németország legújabb sakkhúzásával kapcsolatban a francia jobboldali sajtó máris izgatottan tiltakozik a német légi fegyverkezés megvalósítása ellen s általában az egész világsajtóban óriási felháborulást váltott ki a német kormány legújabb brüssz és vakmerő lépése, amelynek súlyos diplomáciai következményei minden bizonynyal nem fognak elmaradni.

A legfontosabb az egészség Arra tanítanak e könyvek

- Hogyan éljen a szívbeteg ember? Irtta: Dr. Bodon Károly c. m.-tanár 86.—
- A dohány és a dohányzás. Irtta: Dr. Hohenberg József főorvos 99.—
- Hogyan éljen a gyomor- és bélbeteg ember? Irtta: Dr. Lukács Pál főorvos 86.—
- Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak. Irtta: Dr. Földes Lajos főorvos 99.—
- Az érelmeszesedés megelőzése és gyógyítása. Irtta: Dr. Bucsányi Gyula főorvos 50.—
- Idegesség és ösztönélet. Irtta: Dr. Feldmann S. főorvos 99.—
- A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Irtta Dr. Müller Vilmos főorvos 99.—
- A cukorbeteg kórtja. Irtta: Dr. Horvay Lajos főorvos 99.—
- A női betegségek megelőzése — védekezés. Irtta: Dr. Földes Lajos főorvos 112.—
- Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Irtta: Dr. Káldor Miklós főorvos 99.—
- A nyers-diéta mint természetes gyógytényező. Irtta: Dr. Bucsányi Gyula e. ü. főtan. 99.—
- Hogyan éljen a vesebeteg ember? Irtta: Dr. Lukács Pál főorvos 86.—
- A prostata. Irtta: Dr. Goldner Viktor szakorvos 112.—
- A rákbetegség. Irtta: Dr. Verebely Tibor egy. tanár 27.—

LEPAGE-nál, Cluj
Vidékre postán utánvétellel. Kérjen ingyen orvosi jegyzékét.

klubban

László

Böske

RT

universitatea

ap Clujon, amelynek... hogy az egyetemi... játsszani fog a fel... átvett Naftali, a ki... Az egyetemi csapat... rültekintéssel készüli a... annál is inkább, mert... hogy az ősszel Bucu... elszervezett 1:0-ás ve... asárnapi csapatot még... nyi azonban bizonyos... m lesz változás a ta... em. Gondok inkább a... al vannak, minthogy... rdában igen sok a jól...

nek tegnapi számában... közleményében a turis... zozólag sajtóhíba csu... aristikák nem 16-án, ha... A szervezet elnöksége... gy legkésőbb 17-ig min... edékes költségeket. Aki... et, elveszti az utazásra

Jenő iskolájában. Mő... r volt bajnokvívója... pesten vívómesteri dip... on iskolát nyitott. A... el rendelkező mester... ányal foglalkozik, de... t a nyilvánosság és... iskolájának tanítványai... árnapi délelőtt 11 órai... át rendez, amelyre... z összes sportegyesüle... látna az érdeklődőket... Az iskola a Str. Filii...

SZÁLLODA

ucca 2.
81-3-96.

székelt áru
szobák!

enzio-rendszer
erinti
beosztásban!

szal néhány feledhe... a világhírű budapesti
olgári árak!

propaganda ásban:

Lei 84—
Lei 84—
Lei 84—

félévszon kötésben, hó... papíron!

GE-nál
Cluj

játékosai a le... ban ismét meg-

éksorsjeggyel és... sebb nyeresémet.
tatók!

Huszezer zsidó család számára adhat megélhetést Palesztinában a Hule-terület

Aldott hely, de sokat kell dolgozni, amíg a föld termést hoz. Josefus Flavius dicsérete

Jeruzsálem, március 13. A Palestine Land Development Company néhány más zsidó testülettel egyetemben megszerezte a Hule-síkság koncesszióit. A Hule terület megszerzése számos cionista generáció álma volt, úgy, hogy a nemzeti otthonhoz való bekapcsolása rendkívüli jelentőségű az ujjáépítés szempontjából.

A síkság határai

A Hule síkság már a Talmudban is szerepel ezen a néven: „Imka de Hultha”. A területet három oldalról hegylancok övezik, nyugaton területnek el Felsőgalilea hegyei, északon a Hermon dombjai, keleten a Jaulan hegyek. A negyedik, déli határon a Hule tó zárja le a területet.

Két részből áll a síkság: északi kultivált részei már ma is használható állapotban vannak, délen azonban erősen mocsaras és sással és náddal van benőve. Vannak, akik a Hule-tóban integrális részét látják a síkságnak, hasznosítható vizet, ami azonban csak később, megfelelő tudományos vizsgálatok után lesz megállapítható. A palesztinai kormány, amikor megállapította a Szíria és Palesztina közötti határokat, pontosan lementette a Hule síkságot, amely 157 ezer dunamnyi területű. Ha hozzávesszük a Hule tó 17 ezer dunamnyi területét, akkor 174 ezer dunamiban állapíthatjuk meg a zsidó közbirtokosok ezt az új területét.

A partagon heverő részek

A területnek teljesen megműveletlen része 25 ezer dunamnyi területű. 47 ezer dunamot vettek át az egykori török kincstári birtokokból, amely a palesztinai mandátárius kormány rendelkezésére áll. 110 ezer dunam ugynevezett Miri terület, vagyis olyan, amelyet magánosok bérelnek a kormánytól. A zsidó kezébe került 57 ezer dunamból 47 ezer kincstári, 10 ezer pedig a tó mentén nyúlik el, területe 10 ezer dunam. Ezt erősen meg kell művelni, hogy rövid néhány év alatt már hasznosítható lehessen.

Hule dicsérete

A síkság gazdag és termékeny és nagyon alkalmas különböző gabonafélék termesztésére. Még alkalmasabb vetemények és gyümölcs termesztésére. A Hule síkság flórája valóságos közmondásos az országban, annak ellenére, hogy nagyon el van hanyagolva. Már Josephus Flavius „Zsidó háború”-jában találunk Hule-ra vonatkozóan ilyen kitételeket: Ez a csodálatos, kedves terület a természet valóságos áldása. A növények mindenféle fajta található itt: diófa, amelyet hideg országokból hoztak ide, együtt nő a datolyapálmával, mely csak a verőfényt szereti. Nem hiányzik az olíva és a fügefafa sem, amelyeknek közepes klímára van szükségük. Ugy látszik, hogy ezen a helyen a természet versenyre kel az összes klimatikus zónákkal és kontrasztjait egy helyen egyesítette.

Víz bőségben

A Hule síkság vízben is elég gazdag, minthogy számos kisebb és nagyobb forrás ömlik le a környező hegyekről. Legnagyobb folyói a Paneas, Ledden és Hazbany, amelyek a síkságot északról dél felé szelik át, míg aztán a Hule tóba ömlenek. Vízük egyesül azután a Jordánban. Ezenfelül 18 patak szeli át a síkság keleti és nyugati részeit. Víz tehát bőven van erre felé. Alapos vizsgálat megállapította, hogy teljesen elegendő a síkság vízmennyisége ahhoz, hogy 150 ezer dunam földet öntözzen. Meg lehet állapítani tehát, hogy az összes Hule földeket öntözni lehet és nem kell új vízforrások után kutatni. A mocsarak kiszáritása és az öntöző csatornák elkészítése után a Hule területet intenzíven lehet majd megművelni és pedig a legkülönbözőbb mezőgazdasági célokra. Kétségtelen, hogy rövid néhány év múlva már olyan mezőgazdasági termékeket lehet majd piacra hozni, amelyeknek jó áraik lesznek.

Ezidő szerint az egész Hule területen 27 falu van 2500—3500 családdal. Legtöbbje nem él házakban, hanem hordozható sátrakban, takarókkal és ponyvakkal, hogy helycsere könnyebb legyen számukra.

Egy-egy család nem több négy léleknel, minthogy a halandóság közöttük rendkívül nagy. Ezt a maláriának és a földék eddigi terméketlenségének kell tulajdonítani. A nomádok nem is akarnak egy helyen letelepedni, nem is kutadják, hogy a földből milyen értékeket lehet kihozni, hiszen a rendszeres munka nem az idejük. Sokkal szívesebben vállalják a vándorlás nehézségeit és oda mennek, ahol a természet maga nyújtja az élelmet. Egyes családokban meg van az igyekezet arra, hogy a mezőgazdasági életet bevezessék, szeretnek gabona bevetésével és aratásával fog-

lalkozni, mielőst azonban ezt befejezték, ők is szívesebben vándorolnak tovább.

Mit fognak termelni a zsidók?

A területek javarésze 65 ezer dunam szíriai effendik birtokában van. Ezek a részek 1100 család él, 21 sátor-faluban. A tulajdonosok béreadják a földet, a hozadék 37.5 százaléka fejében. Ezek a családok a kincstári területeket is megművelik. Csak nyolc falu 990 családdal a parasztoké. A hozzájuk tartozó területek 45 ezer dunamot tesznek ki.

A területeket a zsidók fogják megművelni, egyelőre takarmányt és gabonát fognak termelni. Ehhez járul majd a narancs és citrom, a banán, a dió, a szőlő. Egyes családok meg fognak tudni művelni 20 dunamot. A kolonizációs tervben egy család átlag évi jövedelme 200 fontsterlinget fog kitenni.

17 ezer dunamot, vagyis egy tizedét az egész területnek csatornázásokra, utakra, építkezésekre kell majd kihasználni.

A Hule területen 5000 új család telepedhetik le, de ezen kívül olyan családok is találnak megélhetést, akik nem foglalkoznak mezőgazdasággal, hanem a termelés más ágazatában tudnak elhelyezkedni. A Hule síkság hozzávetőleges számítások szerint 20 ezer háztartást fog tudni eltartani.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

CSÜTÖRTÖKÖN ESTE: Offenbach Tompa Bélával a címszerepben

Itt a szerelem, látványos revü, dzsessz-operett. Premier szombaton este

Nagy ambícióval készült a színház operett-személyzete a szombaton este színterületű Itt a szerelem című, Budapesti és óriási sikert aratott táncos operett bemutatására. Csupa humor, csupa kedély, nagyszerű dzsesszmusika, a legújabb és legmodernebb táncokkal van teli ez az operett, amelynek főszerepeit Gábor Mára, Hienz Helly, Stefanidesz II, Jenei János, Tompa Béla, Inász Aladár, Tompa Sándor játsszák. Inász Aladár kitiű rendező keze, dr. Adorján András karnagy vezénylete és a Tebán János által betanított kitiű táncos biztos garanciái az itteni sikernek is. Az Itt a szerelem szombaton este, vasárnap este és hétfőn este van egyelőre a színház műsorán, de minden bizonnyal azután is sorozatos előadásokban fogja uralni a műsort.

Rágalom, Ma éjjel szabad vagyok, Nápolyi kaland olcsó helyárral szombaton és vasárnap délután

Vasárnap délután 6 órakor: Denevér rendes helyárral, a felújítás szereposztásában

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

CSÜTÖRTÖK 8^{1/2}: OFFENBACH. (Solymosán Magdával, Hienz Hellyvel, Gábor Marával, Tompa Bélával, Inász Aladárral, Jenei Jánossal, Ditrói Bélával.)

Péntek: Nincs előadás.

Szombat délután 3: RÁGALOM?! (Első olcsó helyáras előadás.)

Szombat délután 6: MA ÉJJEL SZABAD VAGYOK. (Olcsó helyárral.)

Szombat 9: ITT A SZERELEM! (Nagy táncos operett-újdonosság. Premierbérlet 16. szám.)

Vasárnap d. u. 3: NÁPOLYI KALAND. (Első olcsó helyáras előadás.)

Vasárnap d. u. 6: DENEVÉR. (Strauss János nagyoperettje 3-adszor.)

Vasárnap este 9: ITT A SZERELEM! (Táncos operett 2-adszor.)

Hétfő 8^{1/2}: ITT A SZERELEM! (3-adszor.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, 1935 március 15: Nincs előadás.

Vasárnap 1935, március 17: Vig özvegy. (Matiné.)

Hétfő, 1935, március 18: Zsidónő. (Kroo Margareta szoprán felleptével.)

MUNKAS-MOZGO MŰSORA:

Str. Váli 7. Telefon: 171.

Szombaton 6 és 9, vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. A szerelem dala. A legnagyobb sikert elért filmszínház. Főszerepekben: Gustav Fröhlich és Renata Müller. II. A tiltott dal. Csodás zenéjű operett. Főszerepekben: José Moica és Monna Maris.

Hétfőn, kedden 6 és 9 órakor: I. A szerelem dala. Gusztav Fröhlichel, Renata Müllerrel a főszerepekben. II. A tiltott dal. Fősz.: Don José Moica és Mona Maris.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, március 14.

Bucurest. 18: Szórakoztató zene. 19: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Előadás. 20.20: Hanglezem. 20.40: Felolvasás. 21: Orgonazene. 22: Bach ünnep.

Budapest I. 7.45: Torna hanglezem. 11: Hírek. 11.45: Kozmetikai előadás. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.40: A konyha órája. 17.10: Mesék. 17.45: Közlemények. 18: Mezőgazdák. 18.35: Szórakoztató zene. 19: Angol nyelvlecke. 19.25: Zenekari hangverseny. 20.25: Csevegés. 20.55: Külpolitikai szemle. 23.05: Hírek. 23.30: Cigányzene. 0.15: Előadás. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.05: Zenekari hangverseny. 20.30: Hanglezem. 21.25: Előadás. 21.55: Tárogatószóló. 22.25: Hírek. 22.50: Dzsessz.

Vasó. 17: Szórakoztató zene. 17.45: hglem. 18.15: Hangjáték. 19: Hegedűzene. 21: Könyvű zene és gitárszóló. 22: Magyarország a zenében. 23.15: Táncczene. 0.05: Táncczene.

Bécs. 17.10: Hanglezem. 18.35: Ariák és dalok. 20.25: Háromfelvonásos Bellini-operára. 0.35: Táncczsessz.

Péntek, március 15.

Bucurest. 18: Zenekari hangverseny. 19: Hírek. 19.15: Zenei hatos. 19.45: Előadás. 20.05: Hanglezem. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22: Csevegés. 23: Hírek három nyelven. 23.25: Hanglezem.

Budapest I. 9.30: Hírek. 10: Ev. istentisztelet. 11: Szentmise. 12: Ref. istentisztelet. 13.20: Közlemények. 13.30: Az Opera zenekarának hangversenye. 15: Hanglezem. 16: Mezőgazdák. 16.35: Szalonzene. 17.35: Előadás. 18.20: Liszt Történelmi képek zongorán. 19.15: Előadás. 19.45: Követ. a zenei főiskoláról. 20.30: Erkel Bánk Bán című operája. 23.25: Hírek, cigányzene. 0.25: Szalonzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 14: Cigányzene. 18.35: Allásnéki zenészek hangversenye. 19.55: Előadás. 20.30: Csellőzene. 21.20: Sport. 21.40: Cigányzene. 22.45: Hírek.

Vasó. 14.15: Zongorazene. 19.10: Részletek Schiller: Az orleansi szüz c. művéből. 21.55: Hegedű hangverseny. 0.05: Táncczene.

Bécs. 16.40: Fialatok órája. Grieg Amoll violincsellő és zongoraszonáták. 18.40: Schubert-dalok. 20.25: Andrea Chenier Giordano operája. 0.45: Táncczsessz.

! חנוכה

Husvéli ecetsav

Az orth. központi iroda felügyelete alatt gyártott husvéli 80%-os ecetsav kizárólagos eladási helye:

Léb Fivérek Cluj

Piata M. Viteazul 8. Telefon 4-71

Érdeklődők jegyeztessék előszükségletüket minél előbb, mert csak korlátozott mennyiség kapható.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 50 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Feligle levelet csak egy továbbítunk, ha pertárhelyes mellékeve van.

Házasságokat biztos eredményei között a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calca Regele Ferdinand 116 szám.

Paris uccai nagytemplomban egy pár mizrach-ülős örök áron eladó. Érdeklődni Ort. Hitközség Josepovits. Telefon 302.

Cluj eukorkagyár Regát és Bucovina részére vezérképviselet keres. „Dulciuca”, Victoriei 99.

Keresek megvételre jókarban levő nagyobb iróasztalt, iratszékényt, heverőt és írógépasztalkát. Ajánlatok: Dr. Bohatier mérnök Piata Sion 4 címre.

Exportörök! 12 drb. prima hizott ökor eladó. Türkösy Cluj, Cal. Mötör 68.

Belvárosban 2 szobás komfortos lakást keresek. Sigmund Testvérek. Főter 3.

Pékiség két kemencével belvárosban kiadó. Str. Matei 5. Házmeztérnél.

Jelentékeny vagyonnal bíró, jömegejelentésű, 31 éves izr. szombatot tartó gyáros, szép megélhetést biztosító jövedelemmel, elvenne szombatot szintén tartó, lehetőleg barna, házias és szolid leányt 400-500.000 lej hozománnyal. Hozzáértőzők „Börgyáros” jelgére irjanak a kiadóba.

Gyermektelen özvegy, 48 éves, magas, erőteljes bityám részére, kinek régi, bevezetett, nagyjövendelmű üzletén kívül egy tehermentes kétémeletes bérháza van, keresek olyan magas termeltű izr. 36-38 éves hajadont, gyermektelen özvegyt vagy elváltat, kinek legalább 5-700.000 lej hozománya van, mely ingatlanban is lehet. Leveleket „Öcskösnék” jelgére a lap kiadóba kérek.

Jólmenő, önálló vállallattal és jelentékeny vagyonnal bíró 35 éves izr. mérnök elvenne kimondott urielányt, kinek legalább 600.000 lej hozománya van. Megkeresések „Okleveles” jelgére a kiadóba küldendők.

Megnősíteném 31 éves, alacsony termeltű, intelligens fiamat, kinek megveszék helyi rőterén mintegy másfélmillió árúkeszlettel bíró, adósságmentes és jólmenő üzlete van. Figyelembe jöhet jó családból való 20-25 éves, barna, csinos izr. urielány 6-700.000 lej hozománnyal. Szülők vagy rokonok leveleit „Textil” jelgére a kiadóba kérem.

300.000 lej havi forgalmat meghaladó almai üzem élelmiszer szövetkezete, melynek vevőköre cca 2000 egyénből áll, betegség miatt rövid időn belül átadható. Reflektánsok címüket adják le a kiadóba.

Teasítémények, disztorták, szendvicsek, hidek büffé számára, valamint esküvőkre, összejövetelekre szóló megrendelések a legújantósbab árban, a legszebb kivitelben Adler cukrászati eszközökkel. Str. Londrei 19 szám.

330

villany-v

Com Piat Tele

Bucuresti dis meg Masarykot. E főváros tanácsa a tiszteltbeli polgáryk Thomást, a csnökét.

Bucurestiben kaszó németország jelentik: A bucare tartóztatta Josef Főségű egyént, aki igazgatója 200 ezer hó lejt, elikkasztó német rendőrségnel

Mi lesz a be sorsa? A németorsá szszák mögött har engedjék-e továbbra tes lapok megjelen tukkal, vagy pedig zetet, amelyben a zárológ nemzeti sz ján lesznek kielégő könyvkiadó vállalat ter régi kiadója r nőtte ki magát, a a birodalom egész tes sajtóorgánomok akarja olvasztani a vüli lapokat, hogy vedelmzősége bizto rodalmi sajtókamara tartja a Deutsche E tozó Ullstein-vállala ktjtje opcióját. A v etlenedett s a pénz jó áron megvénnek igen sokat kér, kö márkát. Berlii j tudják, hogy a Deu dalom gazdasági Schacht sugalmazta szerint nem helyesi szocialista lap és t terjeszkedjék pártot terrénumán.

Epe- és máj b epehólyagkatarrus, gaság eseteiben a n mészetes „Ferenc J szervek funkciót s erkenti. Evtizedes zolják, hogy az ott ban úgy válik igen Ferenc József vizez kevés forró vízzel

Doktorrávatás szombaton, március egyetemen a jog avatták.

Sikkasztó adó misoarai törvényzék sokat foglalkoztatta sannicolaemarei az ügye, aki visszaélés lej kárt okozott az rán vádat emeltek L Livius pénzügyi elle törvényzék büntőne tőre ítélte, míg két választották Kovács gyilkos lett, de a pe az ottani törvényzék tek Zlatescu Stere ellen is, mert az a hogy ő is részesült Zlatescut több tárgy ken sem jelent meg, nap letartóztatási pa ellen, akít időközben pénzügyi főfelügyelő kérte az ügyész ind mivel Zlatescunak áll van. A bíróság végül időpontot tűz ki a sem jelenik meg Zla a letartóztatási para

HIREK

330 lei

villany-vasaló

Constructio
Piata Unirii 32
Telefon: 83

Bucuresti diszpolgaranak választották meg Masarykot. Bucurestiből jelentik: A főváros tanácsa tegnapi ülésén Bucuresti tiszteletbeli polgárává nyilvánította Masaryk Thomást, a csehszlovák köztársaság elnökét.

Bucurestiben letartóztattak egy sikasztó németországi bankárt. Bucurestiből jelentik: A bucaresti rendőrség tegnap letartóztatta Josef Rösser németországi illetőségű egyént, aki mint a wüzburgi bank igazgatója 200 ezer márkát, mintegy 8 millió lejt, elikkasztott. Rössert kiadják a német rendőrségnek.

Mi lesz a berlini pártonkívül? sajtó sorsa? A németországi sajtó körül a kusszák mögött harc folyik. Arról van szó, engedjék-e továbbra is a nemhorogkeresztes lapok megjelenését változatlan irányzatukkal, vagy pedig teremtsenek olyan helyzetet, amelyben a közönség szükségletei kizárólag nemzeti szociálista pártújságok útján lesznek kielégítendőek. Az Ehor-lap és könyvkiadó vállalat, a Völkische Beobachter régi kiadója mammut-újságkonzernné vette ki magát, amely érdekkörébe vonta a birodalom egész területén a horogkeresztes sajtóorganumokat. Ez a konzern be akarja olvasztani a még meglévő pártonkívüli lapokat, hogy a pártlapok nagyobb jövedelmezősége biztosítsák. Amann, a birodalmi sajtókamara elnöke már kezében tartja a Deutsche Bank érdekeltségébe tartozó Ullstein-vállalat többségi részvénypakettje opcióját. A vállalat vezetősége elkedvetlenedett s a pénzintézet sem banná, ha jó áron megvennék a részvény többséget, de igen sokat kér, körülbelül negyven millió márkát. Berlini jólérsültt körökben úgy tudják, hogy a Deutsche Banknak a birodalom gazdasági minisztere, Hjalmar Schacht sugalmazta ezt az árat, ki a jelek szerint nem helyesli azt, hogy a nemzeti szociálista lap és könyvkiadó konzern kiterjeszkedjék pártonkívüli lapvállalkozások területére.

Epe- és májbetegségeknek elsősorban epehólyagkatarrus, epekőképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes „Ferene József“ keserűviz a hasi szervek funkcióját élénkebb tevékenységre serkenti. Evtizedes orvosi tapasztalatok igazolják, hogy az ottani ivókura leggyakrabban úgy válik igen eredményessé, ha a Ferene József vizet reggel égyomorra, kevés forró vízzel keverve isszuk.

Doktorrávatás. Dr Kertész Miklóst szombaton, március 9-én a cluj-i tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták.

Sikkasztó adóperceptor és társai a timisoarai törvényszék előtt. Egy évvel ezelőtt sokat foglalkoztatta a sajtót Kovács Imre anniclaemarei adóperceptor sikkasztási ügye, aki visszaéléseivel több mint egymillió lej kárt okozott az államnak. Az eljárás során vádat emeltek Littera Károly és Neagota Livius pénzügyi ellenőr ellen is. Kovácsot a törvényszék bűnösnek találta és ötévi börtönrre ítélte, míg két vádlott társá perét külön választották Kovácsétól. Littera közben öngyilkos lett, de a perrel többször foglalkozott az ottani törvényszék. Időközben vádat emeltek Zlatescu Stere pénzügyi adminisztrátor ellen is, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy ő is részesült a sikkasztott pénzből. Zlatescut több tárgyalásra beidézték, de egyik sem jelent meg, úgyhogy az ügyész tegnap letartóztatási parancsot adott ki Zlatescu ellen, akit időközben Bucurestibe neveztek ki pénzügyi főfelügyelőnek. Zlatescu ügyvédje kérte az ügyész indítványának elutasítását, mivel Zlatescunak állása és bejelentett lakása van. A bíróság végül úgy döntött, hogy újabb időpontot tűz ki a tárgyalásra és ha ezen sem jelenik meg Zlatescu, akkor végrehajtják a letartóztatási parancsot.

Meghalt Schwarz Ignác. Kedden éjszaka tizenegy órakor meghalt Clujon a város iparos és zsidó közléte régi harcosának, Schwarz Ignácnak a felesége, született Fenáchel Regina ötvenkét éves korában. Igazi, nemes értelemben vett zsidó asszony volt, „éssz chajil“, aki a gyermeknevelés mellett a család fenntartásáért is dolgozott és szívósan, türelemmel, zsidó odaadással küzdött övéért. Az utóbbi években kóser vegetárius konyhát nyitott, amely jó hírnevet és egy kiterjedt család számára szerezni egzsztenciát nyújtott. Néhány nappal ezelőtt ágynak dőtt és folytonos munkában kimerült szervezete nem tudott megküzdeni a hirtelen támadt betegséggel. Nehéz szenvedések után az éjjel csendben elhalálozott. A megboldogultban Schwarz Endre, az Uj Kelet kiadóhivatali főnöke anyját gyászolja. Schwarz Ignác nagy részvét mellett temették szerdán délután 3 órakor az ortodox chevra székházából. Glasner Akiba főrabbi megindító szavakkal búcsúzott a hitközség nevében, majd Mandelbaum Izidor rabbi, a Poale Cedek titkára a zsidó iparosegyesület nevében beszélt. Amikor a kiváló asszony férje, Schwarz Ignác állott a koporsó mellé és keresetlen szavakkal emlékezett meg a harmincegy év előtti purimi időkről, amikor eljegyezte asszonyát és erről a mostani purim előtről — szem nem maradt szárazon. Megrendítő hitvallása volt a sirontuli szerteknek. A szertartás imarészét Weisz Izidor főkántor énekelte.

Megkísérítjük-e a postát, ha sziveségből leveleket visznek egyik városból a másikba? Tudósítónk jelenti: Arad egyik ismert szállító cége ellen bünyűgi eljárás indult meg azon a címen, hogy megkísérít tótták a postát. A szállító cég autóját ugyanis Arad és Timisoara között feltartóztatta néhány monopol ügynök. Átkutaták az autót, amelynek során a sofőrnél találtak egy Timisoara címzett levelet, amelyről az a gyanu merült fel, hogy pénzért továbbították. Eljárás indult a vállalat ellen. Az első fórum az aradi törvényszéken 10 ezer lej büntetés fizetésére ítélték a céget, a timisoarai tábla pedig helybenhagyta az első fórum ítéletét annak ellenére, hogy a cég védője hangsúlyozta, hogy a levelet sziveségből továbbította a cég.

A petrosényi cionisták Rambang-ünnepe. Szombat este a petrosényi helyi csoport az összes cionista csoportok közreműködésével nívós Rambang-ünnepeget rendezett Maimonides Mózes kiváló filozófus születésének 800 éves fordulójára alkalmából. Az est műsorán szerepeltek: Keppich György, Izsák Klári, Hunyadi Andor és Bretter Lili. Az emlékünnepelet az Uránia-mozgó termében tartották meg s az azon megjelent nagyszámú közönség lelkesen ünnepte az előadókat.

Munkás Mozgásban
Szombaton 6 és 9, vasárnap 3, 6 és 9, hétfőn 6 és 9 órakor:

I. A szerelem dala
Fősz.: Gustav Fröhlich és Renata Müller.
II. A tiltott dai
Fősz.: José Moica és Monna Maris.
Helyárak: 10 és 12 lej.

Massaryk emlékünnepelet Timisoarán. Tudósítónk jelenti: A timisoarai cseh konzulátus dr Gaus Leo konzul vezetésével nagyszabású emlékünnepelet rendezett a városi színházban Massaryk elnök 85-ik születésnapja alkalmából. Az ünnepeget az egyesített szerb dalárda nyitotta meg előbb a román, majd a cseh himnusz elneklésével, amelyet a közönség állva hallgatott végig. Utána dr Nistor prefektus beszélt a román-cseh barátság szükségességéről, majd a Crai Noua román dalegyüt adott elő néhány román népdalt. Utána Mardan Dionis a Politechnikum tanára emlékezett meg az őz elnök munkásságáról és egész életéről. Az ünnepeget néhány cseh nemzeti dallal ért véget.

A mi tanácsunk!
Minden árut szaküzletben vásároljon.
Kárptos anyagokat is!

Boskovics Testvérek
kárptoskellék szaküzlete
Cluj, Str. Regina Maria 15. szám.

A LÓHERE és a MALAC ajándék szerencsét hoz,

ha mellettük még az **ÁLLAMI SORSJÁTEK SORSJEGYÉT** is ajándékozza

MILLIOKAT AJANDEKOZHAT
Március 15-én lesz a 7. Sorsjáték első osztályának a húzása. Megkezdődik tehát a milliommok uj szeriája. Ne feledjé el, hogy a sorsjegy a szerencse kulcsa.

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Pastrare Generala din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit
Braşov	„Fortuna“ Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Dacia Union S. A.
Cernăuți	Banca Comercială Natională Banca Oehlgişser & Horowitz Alfred Noe	Ég. Mures	Ernest Révész
Cluj	Banca Hiescu	Timisoara	Banca Centrală Banca de Scout Banca Timisoarei

A rendőrtisztek egyesületének bálja. Tudósítónk jelenti: Szombaton este 9 órai kezdettel tartották meg a timisoarai rendőrtisztek egyesületének bálját, Gritta Ovidius kvestor vezetésével. Az elnöki tisztet dr Nistor Demeter prefektus és Coman Agoston főpolgármester vállalták el. A bálon megjelent Timisoara elit közönsége.

Ötévi börtönrre ítélték az esküt megtagadó adventista katonát. Bucurestiből jelentik: A II. hadtest hadbírósa tegnap 5 évi börtönrre és 1000 lej pénzbüntetésre ítélte Boghin Dumitru katonát, aki nem akar esküt tenni, mert adventista.

Háromszáz lejért megvilkoltak egy falusi zsidó boltost. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a Valea Rea községben levő Altersohn nevű kereskedő házába, a kereskedőt megölték és 300 lej készpénzt elrabolták.

Zsembery Elvira zongorahangversenye. F. hó március 14-én este fél 9 órakor lesz a római kat. gimnázium dísztermében B. Zsembery Elvira zongoraművész hangversenye. A koncert gazdag és változatos programja lehetőséget nyújt a művésznőnek, hogy csillogó technikájának, sokoldalúságának és érdekes egyéni felfogásának újból bizonyítsát adja. A műsor a következők: Bach—Liszt: Fantazia és Fuga G-moll. Volkmann: Sonata, c. Volkmann: Trio op. 5 b. Rubinstein: F-dur tanulmány. Liszt: XV. Rapsodia. Különös érdeklődésre tarthat számot Bródy Miklósnak három újabb zongorakompozíciója Grieg, Chopin és Schumann stílusában, melyekben a szerzőnek meglepően sikerült e nagy romantikus komponisták egyéniségét és stílusát visszaadni. A koncert sikerét biztosítja S. Kouba Paula és Lázár Jenő magyar konzervatóriumi tanárok közreműködése is, kik a művésznővel együtt a Volkmann Triójában közreműködnek.

Zsidó irodalmi est a Sálom Klubban. Vasárnap este 9 órai kezdettel, az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző kulturbizottsága nagyszabású irodalmi estet rendez a Sálom Klub helységében. Az irodalmi est iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert ez lesz az első alkalom, amikor a cluj-i egyetemi diákság nagyobb kulturális programmal lép a zsidó közönség elé. A kulturesz keretében a közönség elé lépnek mindazok a zsidó egyetemi hallgatók, akiknek egzsztenciáját és fejlődését a Zsidó Diáksegélyző tette lehetővé. Saját verseiket olvassák fel: Salomon Ernő (a Brassói Lapok munkatársa), Brassai Viktor és Fekete Ferenc egyetemi hallgatók. Szobotka András saját novelláját, míg Csehi Gyula a franciaországi zsidók életéről szóló színes riportját olvassa fel. Adler Hubert Jichák Lámdán Mászadá című héber époszának részletét olvassa fel saját fordításában. A kultureszt dr Hamburg József, az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző elnökének előadása vezeti be.

A Bné Jiszráél ma este 9 órakor ülést tart a Neológ iskola termében, melynek keretében dr Klein Miksa tart előadást. Tagjaink pontos megjelenését kérjük. Verdegeket szívesen látunk.

Példálanul olcsó könyv-vásár Lepage-nál Cluj
Ady, Babits, Heltai, Ibsen, Karinthy, Jack London, Maupassant, Móricz, R. Rolland, Zilahi, Zola, stb., stb. Gazdasági, technikai könyvek, a filozófia, művészettörténet, történelem, természettudomány, irodalomtörténet, stb. alapvető művel. Minden 5, 10, 20, 30, 33, 40 és 50 lejes árakban. LEPAGE-nál Cluj. — Menjen be LEPAGE-hoz, mert ilyen alkalom ritkán adódik. Kérjen ingyen jegyzéket.

